

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštno hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.768.

Pijančevanje je usodno zlo

Samo z neprestanim hvaljenjem, da ima naš mali narod velike vrline, ne bomo nikomur koristili. Potrebno je, da si pogledamo v oči in si odkrito povemo tudi napake. Povejmo si brez prikrivanja, da je naše pogubno zlo pijančevanje. Dalmacija ima več in močnejša vina kakor Slovenija, a popivanja v našem pomenu ali obsegu ne poznajo. Isto moramo reči o Italiji. Tudi primorski del našega naroda se v tem bistveno razlikuje od ostalih Slovencev. Pretepev, pobojev in sploh krvavih zločinov tam ni v tej množini kakor pri nas. Ali je našim ljudem v krvi, da v pijanosti tako pobesne, da je za žaljivo besedo brž v roki nož? Zdravniki nam vedo povedati, koliko oklanih vsako nedeljo in praznik zvečer pripeljejo v bolnišnice. Pobojev in ubojev v naši domovini je vsako leto toliko, da nas mora biti groza. Kakor je Slovenec mnogokrat dober, tako zna biti sirov, posebej kadar je okajen.

Katerega resničnega rodoljuba ne bole rane lastnega naroda! Ne samo boleti nas mora to hudo zlo, temveč moramo tudi iskati zanj zdravila. Narod naš npravnostno dvigniti. Boriti se proti škodljivcem njegovega bla-

gostanja, njegove sreče, je sveta borba. K tej borbi so pozvani vsi rodoljubi, brez razlike vsi, ki sami plemenito mislijo in narodu dobro želijo.

Borba proti pijančevanju je pri nas posebno težavna zato, ker je v navzkrižju z gospodarskimi koristmi velikega dela našega prebivalstva. Slovenija prideluje mnogo vina in to vino hoče in mora v denar. S tem dejstvom je treba računati, a vendar je pijančevanje s svojimi groznimi posledicami treba omejevati, pobijati, če ne, nas bo ubilo cno.

O vsem tem se bo govorilo na treznostnem zborovanju, ki bo na nedeljo 21. t. m. ob 10. dopoldne v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. Zeleti bi pa bilo, da se to zlo obravnava od vseh strani, tudi gospodarske. Naj se na zboru poleg drugega pretresa vprašanje, kako bi se čim bolj povečalo uživanje grozdja in kako bi se več vina izvozilo, da ga ne bi v Sloveniji vsega doma pridelanega sami popili, ker ga pridelamo preveč. Velik bo uspeh, če bo treznostno gibanje omejilo uživanje alkohola na tisto mero, da ne bo več očitno zlo naše ožje domovine.

še o zavarovanju poljskih pridelkov proti toči

Nedavno smo prinesli po razpravi uglednega hrvatskega strokovnjaka članek o lepih uspehih zavarovanja pridelkov proti toči v savski banovini. Te dni pa je priobčil Mačkov »Hrvatski dnevnik« naravnost uničujočo sodbo o učinku obveznega zavarovanja proti toči na Hrvatskem. Ne moremo se spuščati v pravdo ne za eno ne drugo stran, ker nimamo za enkrat na razpolago podrobnih podatkov o tem važnem vprašanju, pač pa sodimo, da je resnica kakor po navadi nekje na sredi. Pri uvedbi vsake novosti najdemo namreč poleg zadovoljnežev tudi nezadovoljneže, poleg ljudi, ki se z uspehom in s potrebno večino oprimejo novosti, tudi nerodneže, ki pričonijo še tako lepo zasnovano podjetje. V našem prizadevanju, da povemo čitateljem dobre kakor tudi slabe plati pri vsaki zadevi, pričonujemo v naslednjem glavni obtožbi »Hrvatskega dnevnika« proti obveznemu zavarovanju pridelkov.

»Ta vrsta zavarovanja predstavlja odlično zamišljeno delo,« piše omenjeni list, »na osnovi vzajemne pomoči zavarovancev samih. Posebno važna pri tem je okolnost, da je zavarovalna zelo nizka v primerjavi z osebnimi zavarovalnimi družbami. Vinogradnik prav lahko plača 100 Din za zavarovanje enega orala vinograda, na katerem pridelava 15 do 30 hl vina, saj predstavlja premija vrednost le kakšnih 20 do 50 Eurov. Banovinska zavarovalnica v Zagrebu je izplačala v zadnjih treh letih 45 milijonov dinarjev, kar je ogromna vsota za naše razmere. Zardi večje varnosti bi bilo to obvezno zavarovanje pozavarovati in uvesti podobno zavarovanje za živino kakor tudi proti požaru.

varajo tudi proti trditvi, da se premije po 100 Din za oral vinograda lahko utrpijo. Pomisliti je treba, da namreč niso vsi vinogradi v istem stanju, ker jih je mnogo mešanih z drugimi pridelki. V letih, kakor sta bili 1933. in 1934., ko je zaradi slabe letine padel pridelek na oralu na nekaj sto litrov, pač ni mogel kmet plačati navidezno malenkostne zavarovalnine, ko še ni zmogel pri nizki vinski ceni sredstev niti za davke in druge stroške. Da je temu zares tako, glasno pričajo številni zaostanki v plačevanju premij po vseh občinah. Poslovanje zavoda je drago in zelo zamotano, tako da morajo občine namestiti nove uradnike za upravljanje zavarovalnih poslov. Pri 600 hrvatskih občinah znaša tako prirastek občinskega osebja nad 1000, kar povzroča tudi povečanje števila uradništva pri višjih oblastvih. To novo breme morajo seveda nositi že tako preobremenjena kmečka gospodarstva. Zgoraj omenjenih 45 milijonov dinarjev, ki so bili izplačani za škodo, je samo na videz velika vsota. Če pa pomislimo, da je bila izplačana v treh letih med dva milijona kmetov, moramo podvomiti, da bi bila to posebna pomoč ali odškodnina. Znanj so nam primeri, ko so dobivali oškodovanci le po nekaj par ali dinarjev zavarovalnine za požolčene pridelke, za prijavo škode, komisijo in izplačilo so pa izgubili po štiri dni. V občini Mačah so dobili lani nekateri kmetje po 25 par odškodnine.

Zato ni čudno, da so kmetje tudi proti zamišljenemu obveznemu zavarovanju živine, in smatrajo, da bi bilo za koristi živinorejje boljše, če bi vlada podprla in razširila živnozdravniško visoko šolo v Zagrebu. Glede zamišljenega obveznega požarnega zavarovanja pa prevladuje pri kmetih mišljenje, da zadošča gasilska organizacija v polni meri za obstoječe potrebe, zaradi česar bi požarno zavarovanje ne imelo za kmečka gospodarske posebne koristi.

Gornji članek je prav zanimiv v več ozi- rili. Prav otipljivo se namreč zavzema član- kar za zasebne zavarovalne družbe, pri tem pa pozabla, da bi v slabih letih kmetje, še težavnejše plačevali njim mnogo višje premije. Ves članek preveva demagogija, češ: Kdo bo kmeta silil h katerikoli reči; kmet mora svobodno odločati o vseh ukrepih. Prav zanimiva je tudi trditev, da je prejelo v treh letih v savski banovini dva milijona kmetov odškodnino za škodo po toči. V vsej državi imamo namreč nekaj manj kakor štiri milijone kmetijskih obratov in je gornja številka za savsko banovino zelo visoka, posebno če pomislimo, da ni mogoče, da bi v treh letih bila prizadejana v eni sami banovini polovica kmetov od toče. Pisanje »Hrvatskega dnevnika« o vplivu gasilskih čet na zavarovanje proti požaru pa ni več resno.

Kmetijska družba je dala obračun svojega dela

V dvorani Delavske zbornice v Ljubljani je bil predzadnji sredo občni zbor Kmetijske družbe, ki se je bila pred leti preosnovala v zadruho. Predsednik g. Oton Detela je v svojem predsedniškem poročilu opozarjal, da

je Kmetijska družba razširila svoje delovno področje zlasti na vnovčenje kmetijskih pridelkov, kar je ena najvažnejših vprašanj naše kmetijske politike. Zatem je očrtal ovire, ki onemogočajo, odnosno otežujejo izvoz

kmetijskih pridelkov.

Podrobno poslovno poročilo je podal ravnatelj družbe g. inž. Bogdan Ferinc. Opozoril je, da je družba poleg drugega še vedno vršila tudi posle stanovskega zastopstva kmečkega stanu, ker še nimaano kmetijskih zbornic. Bavila se je zato z neštetimi perečimi kmečkimi vprašanji in stavila primerne predloge (glede obdavljenja, kmečke zaščite in drugega). Število podružnic je ostalo v preteklem letu neizpremenjeno, povečalo pa se je število članov, tako da jih je bilo ob koncu preteklega leta 10.653. Obširno je govoril g. ravnatelj o izvažanju kmetijskih pridelkov, pri čemer je bilo treba obvladati številne težkoče. Nazadovani so posli družbe kot dobavitelice kmetijskih potrebščin. Kupna moč kmeta se je namreč še dalje znižala, o čemer najbolj priča nazadovanje oddaj umetnih gnojil. Pred šestimi leti je družba oddala članom še šest in pol milijona kilogramov raznih gnojil, vsa naslednja leta pa je ta količina bolj in bolj padala, tako da je v lanskem letu dosegla komaj še milijon kilogramov. Podobno je z ostalimi dobavami družbe članom. Kupčijsko poslovanje kme-

tijske družbe v preteklem letu izkazuje 275 milijonov dinarjev prometa (za III milijonov več kakor v letu 1934.) Promet se je dvignil tako pri osrečnej oružji kakor pri podružnicah in družbinskih skladiščih.

Tajnik družbe g. Janjo Bukovec je prečital še poročilo o rednem zakonitem pregledu, ki ga je v družbi izvršila Zveza slovenskih zadrug.

Kaznila se je nato obširna razprava o delovanju družbe. Odposlancem sta odgovarjala predsednik g. Detela in ravnatelj g. Ferinc. Po končani razpravi je bila z veliko večino sprejeta razrešnica upravnemu odboru. Ko se je na zahtevo nekaterih odposlancev glasovanje ponovilo in se je izvršilo poimensko, se je pokazalo, da so glasovali za razrešnico 204, proti eden, a 43 odposlancev se je vzdržalo glasovanja.

Na predlog narodnega poslanca g. Mravljeta je bila z vzklikom izvoljena uprava družbe za prihodnja tri leta. Z nekaterimi izjemami sta bila izvoljena glavni odbor in nadzorstvo v dosedanji sestavi. Zatem so bile sprejete še resolucije, nanašajoče se na pereče kmetijske zahteve.

Odposlanci so živahno posegali v razpravo, na podlagi katere je bila pripravljena resolucija za shod. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen novi odbor: predsednik Lovro Petovar veleposestnik, Ivan Kovci; podpredsednik Ivan Janžekovič, narodni poslanec, Košaki; odborniki: Josip Iljaš, posestnik, Bizejsko; Ambrož Gabrijel, sreski kmetijski referent, Krško; Klotar Bouvier, vinogradnik in tovarnar, Gornja Radgona; Karel Korath, posestnik, Gornja Radgona; Bučar Leopold, posestnik, Kostanjevica; Pečnik Franc, vinogradnik, B'zeljsko; Trojak Stanislav, posestnik, Gornja Radgona; Šerbinek Ivan, posestnik, Sv. Kungota; Sega Anton, ravnatelj v p., Ptuj; Brumen Franc ml., posestnik, Ljutomer; Lipovec Ignac, posestnik, Ljutomer; Zabavnik Josip, viši inspektor v p., Maribor.

V nedeljo zjutraj pa se je začel osmi vinarski shod, ki ga je otvoril g. Lovro Petovar. Po pozdravnih nagovorih banovega zastopnika brežiškega sreskega načelnika g. Poklukarja, krškega sreskega podnačelnika g. dr. Tomšiča, brežškega podžupana g. Poljanška, narodnih poslancev gg. dr. Vebleta in Brenčiča in zastopnika banovinskega kmetijskega oddelka g. inž. Gorjupa so sledila izčrpna poročila o važnosti selekcije v vinogradništvu, o kupčiji z vinom, o gnoenju vinogradov in o vinogradniških razmerah na B'zeljskem. Shod je tudi sprejel obširno resolucijo, ki se pošlje na odločilna mesta.

Po shodu je župan g. Ivan Urek iz Globokega pri Brežicah z nagovorom odprl prvo vinskoro razstavo v Brežicah. Razstava je imela 240 b'zeljskih in svetokriških odličnih vinskih vzorcev.

Deset let dela Vinarskega društva

Zasluzno Vinarsko društvo za dravsko banovino v Mariboru, v katerem je včlanjena večina slovenskih vinogradnikov, je v soboto in nedeljo praznovalo 10letnico obstoja v lepih Brežicah. V soboto popoldne je bil v Narodnem domu deseti občni zbor, ki ga je otvoril predsednik g. Lovro Petovar iz Ivanjke in po uvodnih pozdravih podal letno poročilo, iz katerega je povzeti, da je bilo vse delo odbora usmerjeno v izboljšanje težavnega stanja naših vinogradnikov. Smiselno vinogradniško gospodarstvo, zatiranje samorodnic, vprašanje trošarine, vprašanje kmetijskih zbornic in druge zadeve, ki se tičejo vinogradnikov, so bile glavna briga društva v teku vsega leta. Društvo ima 15 podružnic z 2925 člani. Podružnice delujejo v vseh znamenitejših vinorodnih okoliših.

Temeljito poročilo tajnika višiega kletar-

skega nadzornika v p. g. Josipa Zabavnika je pokazalo notranje delovanje društva in težavne gospodarske razmere našega vinogradništva.

Zdaj je čas za zeleno cepljenje trte

Smó v letnem času, ko lahko izvršujemo cepljenje trte v zeleno. Za uspešno zeleno cepljenje morata biti stržena od podloge (ameriške trte) in od cepiča še zelena ali pa vsaj še napol zelena in sočna. Cepljenje se vrši takole:

Cepič žlahtne trte spojimo s podlogo med členki ali na členkih Najprej očistimo in pripravimo podlogo, bodisi divjo ameriško trto ali tudi ameriško samorodnico, jo prirežemo v primerni višini gladko s čistim ostrim nožem napošev in takoj nato še cepič, ki mo-

DOMA 29

Toda gospod Vulfran menda ni ničesar več slišal. Onemoglo je omahnil v svoj naslanjač in glava se mu je povesila na prsi. Bil je kakor mrtič. Perina, ki je bila vsa zmedena in ni vedela, kaj se ž njo godi, je prikušeno kriknila.

Iznenada pa je stavec dvignil glavo in policu so mu polzele debele solze. Potem je pritisnil na stikalo, ki je vezalo njegovo pisarno z ravnateljem in obema nečakoma.

Zvonec je zazvonil tako rezko, da so vsi trije v trenutku prihiteli v kabinet.

»Ali ste vi tu?« je vprašal tovarnar. »Talouel, Teodor in Kazimir?«

Vsi trije so se hkratu oglašili.

»Dobri sem sporočilo o smrti svojega sina,« je mrtvo odvrnil slepi tovarnar. »Nedvomno je resnično. Talouel, ukažite v vseh tovarnah, naj takoj nehajo delati. Na zidove nabite naznanilo, da homo šele pojutrišnjem spet delati. Intri pa bodo zadušnice v vseh bližnjih cerkvah.«

»Stric!« sta vzkliknila oba nečaka v en glas.

On pa je žalostno odvrnil:

»Pustita me zdaj samega. Potreben sem miru.«

Vsi navzoči so šli, samo Perina je ostala pri njem.

»Avrelija, ali si tu?« je vprašal tovarnar čez nekaj časa.

Odgovorila je z grenkim stokom.

»Zdaj prideva v grad,« ji je tiho dejal.

Kakor vselej je oprl desnico ob Permino ramo, in tako sta šla skozi gručo detavcev, ki so zapuščali tovarno in se živahno pogovarjali. Ko so ga opazili, so vsi v zadregi umoknili. O, dosti jih je bilo, ki jih je zaskrbelo, kaj bo v bodočnosti. Bali so se, da stavec tega udarca ne bo mogel preboleti. Sta je stopal zdaj sredi njih ves v dve gube, ves ubit.

Tudi Perino je skrbelo. Po drhtem starčeve roke je čutila, kako je slepca zadela strašna novica.

Ko je prišel v svoj kabinet, ji je pomignil, naj gre.

»Povej ljudem,« ji je rekel, »zakaj hočem biti sam. Naj nihče ne pride v mojo sobo, naj me nihče ne ogovori.«

Ko je že hotela iti, je še dodal:

»In jaz ti nisem maral verjeti. Kako prav si imela . . .«

»Če bi smela ostati pri vas . . .« je tedaj šepnila Perina. »Morda bi vam bilo potem laže . . .«

»Pusti me samega. Nikogar ne maram,« je rezko odvrnil.

SEDEMINTRIDESETO POGlavJE

Ljudski glas — božji glas.

Vso noč ni bilo v gradu miru. Drug za drugim so prihajali daljni sorodniki, ki sta jih bila obvesnila Teodor in Kazimir. Nikogar ni smelo manjkati pri zadušnici za gospodom Edmundom. In prišli so tudi zaradi tega, da bi drug drugega nadzorovali. Kdo bo zasedel mesto tovarnarjevega sina? Zdaj je bilo prosto in vsakdo se je skušal potruditi, da bi ga zavzel. Vsakdo je sklenil uporabiti vse zvitiače, da prehitji drugega. Saj je šlo za milijone in tak grizljaj je že vreden naporov.

Kakšna nesreča bi bila za podjetje, če bi ga dobil tako nesposoben človek, kakor je bil Teodor! Kakšna sreča bi bila seie, če bi ga dobil omejeni Kazimir ali lakomni Talouel, kar nazadnje tudi ni bilo nemogoče. In vsaka družina je hotela dobiti vse zase in ni marala ničesar prepustiti drugemu.

Perina je pričakovala, da jo bo že na vse zgodaj poiskala gospa Bretonneuxova ali pa da bo prišla gospa Pandavoineova. Toda nobene ni bilo. To ji je bilo dovolj jasno znamenje, da jim je menda zaenkrat nepotrebna. Sicer pa — kaj je zdaj v hiši pomenila? Zdaj so bili gospodarji tovarnarjevi sorodniki — ali so vsaj mislili, da so.

Pričakovala je tudi, da jo bo tovarnar poklical, saj ga je doslej zmerom ona vodila in vozila. Toda niti to se ni zgodilo. Ko so zazvonili zvonovi in začeli vabiti k žalnemu opravilu, je zagledala gospoda Vulfrana, kako je stopal ob strani svojega brata, za njima pa vsi ostali sorodniki. In vsi so potem sedli v vozove, zanjo se pa ni nihče zmenil.

Ker ji ni nič drugega ostalo, je šla peš v cerkev. Hitro se je oblekla, da ne bi zamudila.

Zapustila je hišo, v katero je smrt vtisnila svoj pečat. Kako se je čudila, ko je videla med potjo na vasi, ki je bila vsa praznična, da so ljudje popivali po gostilnah, ženske sedele pred vrati in klepetale, otroci pa se podili po dvoriščih. Ali ni mislil iti nihče k zadušnici?

Prepričana je bila, da v cerkvi ne bo več dobila praznega kotička, toda presenečena je morala ugotoviti, da niti klopi niso bile vse polne. Pod korom so sedeli sorodniki, dobavitelji in uradniki, — toda vrste delav-

ra biti iste debelosti kakor podloga, spojimo obe prirezani plošči in ju takoj pritrdimo skupaj s posebnim, za tako cepljenje prirejenim gumijastim trakcem. Ko cepič prirežemo, mu pustimo navadno le eno oko, da hitreje in močneje odžene.

Po končani obvezi ali tudi poprej odtrgamo na podlogi vse stranske izlistke in oslepimo vsa očesa, da gre ves razpoložljivi sok v cepič, ki začne, če se je prijel, že čez nekaj dni poganjati in napravi do jeseni lahko dolg poganjek. Uporabiti moramo le kratke cepiče dobro rodečih žilastih trt in po možnosti sproti narezanih.

Pozneje moramo na podlogi ponovno odstraniti vse nove poganjke in stranske izrastke, ki jemljejo cepiču hrano. Gumijasta vez se pa ne odstrani, ker sama od sebe počasi razpoka in odpade, ko se cepljeno mesto zarasa. Potrebno je le ponovno škropljenje proti peronospori in primerno privezovanje cepiča, da se po naključju ne odloži. Tak cepič naslednje leto že lepo obrodi, če je trta količkaj krepka in zdrava.

Ob močno solnčnih urah se tako cepljenje ne sme opravljati. Najbolje je cepiti v zeleno ob oblačnem vremenu, odnosno proti večeru, če ni preveč hladno in vetrovno.

Politični pregled

Važen dogodek zadnjih dni je bil sešatek državnih poglavarjev Male antante.

v Bukarešti. Rumunski kralj Karol II. jugoslovenski knez namestnik Pavle in češko-slovaški predsednik dr. Edvard Beneš so se razgovarjali o važnih političnih vprašanjih, ki se tičejo vseh treh zaveznških držav. Razgovori so potekali v popolnem soglasju, kar je znamenje, da je Mala antanta danes čvrsta in enotna, bolj kakor kdaj prej.

Po vesteh francoskega časopisja so bil sklenjeni

tajni dogovori med Italijo in Nemčijo

Za primer, da končno zapusti Društva narodov, je Italija pripravila sklenitev nenapadalne pogodbe z Nemčijo. Zapustila pa bo Italija Društvo narodov, če se bodo sankcije proti Italiji nadaljevale, odnosno če skup-

cev iz tovarn so bile zelo redke. In to na dan, ki bi bil utegnil postati usoden za nje vse...

Drugače je sedla Perina k slepemu tovarnarju, to pot pa se mu ni upala približati. Sedla je k Rozaliji, ki je klečala vsa objokana zraven svoje stare matere, nekdanje Edmundove dovilje.

»Oh, ubogi moj Edmund«, je jadicovala starka vsa obupana. »Kakšna nesreča! Kako jo bo prenesel gospod Vulfran?«

Maša, ki se je prav tedaj pričela, je prihranila Perini mučne odgovore. Niti starka niti njena vnukinja se med vso mašo nista več obrnili nanjo s kakšno besedo.

Ko je Perina zapuščala cerkev, je srečala svojo učiteljico, ki je bila prav tako v skrbeh, kaj bo s slepim tovarnarjem. Vsa žalostna ji je Perina povedala, da ga že od minilega večera ni več videla.

»Ali pojdeš zdaj v grad?« jo je vprašala gospodična Lepotičnikova.

»Da, seveda.«

»Potem imava pa do šole skupno pot«, je rekla učiteljica.

Perina bi bila najrajši šla sama, toda ni se mogla izgovoriti. Tako se je morala spustiti v pogovor s svojo učiteljico.

»Ali veste, na kaj sem mislila, ko sem videla od daleč gospoda Vulfrana?« je dejala učiteljica. »Tokrat, ko je vstal, sedel in potem pokleknil. Takrat sem mislila, da je morda prvič v življenju zanj dobro, da je slep.«

»Zakaj?«

»Ker ni mogel videti, kako prazna je bila cerkev. Še huje bi bil občutil svojo nesrečo, če bi bil videl, da se delavci, ki jim on reže kruh, zanj ne zmenijo.«

ovtarsljeno?

Kar sveti se perilo!

Saj je pa tudi bilo oprano s Schichtovim terpentinovim milom, ki odpravi iz perila temeljito in prizanesljivo vso nesnago in ga napravi lepo belega.

Schichtovo
terpentinovo milo

pere perilo bleščeče belo

... in za namakanje ženska hvala

»Da, res jih ni bilo prav mnogo...«

»Saj je zato bolje, da jih ni videl.«

»Ali ste mar prepričan, da on tega vzlic svojji slepoti ni opazil? Saj je moral slišati kričanje na cesti in grozljiv molk praznote v cerkvi. Poznam ga in vem, da odkrije marsikaj tudi s sluhom.«

»Če je res kaj čutil, je zanj še huje. Tega ponižanja ubogi mož res ni zaslužil.«

Umolknila je, kakor bi bila hotela nekaj zamolčati, toda ker ni bila vajena prikrivati tega, kar je mislila, je naposled rekla:

»In to bi bil tudi nauk zanj, prav resen nauk, kajti, dragi otrok, — mi ljudje ne smemo misliti, da se bodo drugi brigali za naše trpljenje in našo žalost, če se mi ne bomo za njihovo. In kolikor spoštujem gospoda Vulfrana«, je dodala nekoliko tiše, »moram vendar reči, da se on ni nikoli preveč zanimal za križe in težave tistih, ki so bili od njega odvisni. Pravičen le s svojimi delavci, daje jim to, kar misli, da jim je dolžan dati. — toda to je tudi vse. Sama pravičnost pa na svetu ni dovolj. Kako je žalostno, da gospodu Vulfranu ni prišlo nikoli na misel, da bi bil tudi lahko oče svojim delavcem. Nikoli se ni brigal za nič drugega kakor za svoja podjetja in za svoje velike načrte. Koliko dobrega bi bil lahko storil, če bi bil hotel... In če bi bil svojim delavcem pokazal le nekoliko srca, če bi jim bil le tu in tam pomagal, danes cerkev ne bi bila tako prazna.«

To le bilo res, toda Perina je tako hudo občutila tovarnarjevo žalost, da ni znała ceniti teh besed. Še celo užalila so jo, čeprav je imela drugače svojo dobro učiteljico zelo rada.

Zato se je tudi tako hitro od nje poslovila, ko sta prišli do šole.

»Z mano pojdi«, jo je povabila gospodična Lepotičnikova. »Malo bova skupaj užinali«. Učiteljica je slutila, da Perina ne bo mogla jesti s sorodniki, ampak da jo bodo najbrž odrinili kam v kot.

Toda Perina ni sprejela njenega prijaznega vabila.

»Ne, hvala«, je rekla. »Iti moram domov. Gospod Vulfran bi me utegnil potrebovati.«

»No, pa pojdi, če ne gre drugače.«

Ko je Perina prišla v grad, je videla, da je tovarnar prav nič ne potrebuje, da, niti ne misli nanjo. Kajti Boštjan, ki ga je srečala na stopnicah, ji je povedal, da se je gospod Vulfran zaklenil v svoj kabinet in da ne pusti nikogar k sebi.

»In rekel je celo, da ne bo kosil z družino«, je še dodal.

»Ali bo mar družina ostala kar v gradu?« je vzkliknila Perina.

»Ne. Saj si to lahko mislite! Po užinj odpotujejo vsi. Mislim, da se niti poslovil ne bo od njih. O, strašno potlačen je! Kaj bo z njim? Sam Bog naj nam pomaga!«

»Kaj pa morem pomagati?« je žalostno vzkliknila Perina.

»O, dostj lahko storite«, je odvrnil sluga.

»Gospod Vulfran vam zaupa in rad vas ima.«

»Rad me ima?«

»Da. Dobro vem, kaj govorim. Lahko mi verjamete.«

Kakor je Boštjan mislil, tako se je tudi zgodilo. Sorodniki so odpotovali, Perina je do večera ostala v svoji sobi, ne da bi bila videla tovarnarja. Šele preden je šla spat, ji je prišel povedat Boštjan, naj bo zjutraj pri-

ščina Društva narodov ne bo rešila italijansko-abesinskega spora v prid Italiji. Mussolini je določil 30. junij za skrajni rok, do katerega namerava potrpeti. Kakor kaže, se glasovi proti sankcijam zmerom bolj množijo, zato menda ne bo prišlo do popolne odtujitve Italije od Društva narodov. Po francoskih vesteh je celo Anglija pripravljena žrtvovati Abesinijo, zahteva pa zato strogo preosnovno Društva narodov v tem smislu, da bi v bodoče ne mogla nobena država več na lastno pest urejati tako važnih vprašanj, kakor je bilo abesinsko.

Kakor je že bilo po izidu državnozbornih volitev pričakovati,

je novo francosko vlado sestavil so-
cialistični vodja Leon Blum

Nova vlada se je poslanski zbornici predstavila v soboto in je ministrski predsednik Blum prečital vladno objavo, ki obljublja ukrepe v poživljanje gospodarske delovnosti. Debata se je končala z veliko zmago vlade, ki ji je zbornica s 410 proti 205 glasovom izrekla zaupnico. Za vlado je glasovalo tudi več opozicijskih poslancev.

Na Španskem se ne morejo pomiriti in
je prišlo zadnje dni do hudih levičar-
skih izgrediv.

V Sevilji so levičarji navalili na jetnišnico in ubili ravnatelja. V Santandru je bil nevarno ranjen ravnatelj velikega socialističnega lista. Atentatorji so bili na begu ubiti. Dalje so komunisti navalili na neko veleposlovstvo. Razvila se je bitka, v teku katere je bil en delavec ubit, dva pa ranjena. V Malagi so odvedli nekega katoliškega duhovnika. Ko so prejeli odkupnino, so ga ranili in nato izpustili.

Pokrajinski svet kitajskih južozapadnih pokrajin je po vesteh iz Honkonga sklenil

napovedati vojno Japonski

Vojska pokrajin Veng Šija ter Veng Tunga se pripravlja na pohod proti severni Kitajski, da si pribori nazaj izgubljeno ozemlje. Splošno se misli, da se nankinška vlada ne bo protivila poveljnikom južozapadne vojske, ko bo korakala preko njenega področja. Japanci so že poskrbeli za proti ukrepe, tako da je kmalu pričakovati začetka sovražnosti.

pravljena kakor vsak delavnik, ker jo bo gospodar potreboval.

»Spet se misli prijete dela,« ji je rekel. »Sam Bog ve, ali ga bo zmogel. Preveč potrpe se mi zdi. Sicer pa mu bo delo najboljša uteha, ker ga je bil vse življenje vajen.«

Drugo jutro je ob določeni uri počakala gospoda Vulfrana v veliki sobani poleg veže. Ko je stopil iz svoje sobe, ga je vodil pod pazduho Boštian, ki je z nemo kretnjo povedal Perini, da je tovarnar zelo slab.

»Ali je Avrelija tu?« je tedaj vprašal slepec z izpremenjenim glasom, ki je bil podoben otroškemu.

Pohitela mu je naproti.

»Da, tu sem, gospod.«

»Povedi me do voza!« ji je suho rekel.

Rada bi ga bila kaj vprašala ali pa ga skušala tolažiti, toda ni se upala. Ko je sedel na voz, je pobesil glavo in ni rekel niti besedice.

Pred pisarno ga je že čakal Talouel in mu pomagal zlesti z voza.

»Sodim, da je vaše zdravje že nekoliko boljše,« mu je rekel, ko ni našel nobene pametnejše besede. »Upam, da se že boljše počutite . . .«

»Nič boljše se ne počutim,« je mrtvo odvrnil stavec. »Samo zato sem prišel, ker sem moral priti zaradi dela.«

»Prav to sem vam mislil reči . . .«

Tovarnar pa ga ni več poslušal. Poklical je Perino k sebi in ji velel, naj ga odvede v pisarno.

Potem je začel reševati dopise, ki se jih je bilo v zadnjih dveh dnevih obilo nabralo. Urediti je bilo treba neko zelo važno vprašanje. Odlučiti se je bilo treba, ali naj tvrdka

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na zadnjem ljubljanskem sejmu so bile za kg žive teže nastopne cene: volom I. vrste 4 do 4.50, II. 3.50 do 4, III. 3 do 3.50, kravam debelim 3 do 4, klobasaricam 2 do 3, teletom 5 do 7 Din. Prasci za rejo so bili po 110 do 120 Din za rilec.

SVINJE. Na mariborskem svinjskem sejmu so bile nastopne cene: prascem 5 do 6 tednov starim 60 do 90, 7 do 8 tednov 100 do 120, 3 do 4 mesece 135 do 200, 5 do 7 mesecev 200 do 300, 8 do 10 mesecev 320 do 460, eno leto 500 do 820 Din za rilec. En kilogram žive teže je bil po 6 do 6.50, mrtve teže pa po 7.50 do 9 Din.

VINO. Cene so ostale pri vinogradniških neizpremenene, namreč po 3 do 3.75 Din za občajna, 4 do 5 Din pa za boljša namizna in delno tudi sortirana rdeča in bela vina.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah s prišteto premijo:

1 nizozemski goldinar za 29.80 do 29.95 dinarjev;

1 nemško marko za 17.56 do 17.70 Din;

1 angleški funt šterling za 220.62 do 222.67 dinarjev;

1 ameriški dolar za 43.76 do 44.12 Din;

100 francoskih frankov za 290.25 do 291.69 dinarjev;

100 češkoslovaških kron za 182.20 do 183.30 dinarjev.

Vojna škoda se je trgovala po 358 Din, investicijsko posojilo pa po okrog 81.50 Din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem klirinгу po 9 Din in nemški klirinški čeki po 13.95 dinarjev.

Sejmi

14. junija: Ljutomer;

15. junija: Dob pri Domžalah, Dravograd, Kočevje, Kostrivnica, Mozirje, Nedeljišče v Medmurju, Oplotnica, Planina pri Sevnici, Semič, Št. Vid pri Stični, Dobrovnik, Litija, Nova cerkev;

16. junija: Dolnja Lendava, Prosenjakovci, Kotredež, Št. Vid na Blokah;

17. junija: Št. Vid pri Grobelnem;
18. junija: Dokležovje, Dole pri Litiji, Loka pri Zidanem mostu.
20. junija: Zirovnica (za živino), Mokronog, Poljčane.

Drobne vesti

— Začasno ustavljena zamenjava starih bankovcev po 1000 Din. Kakor znano je stari bankovcem po 1000 Din (z dotiskano rozeto; izdaja 30. novembra l. 1920) potekel rok zamenjave pri Narodni banki 4. maja. Pozneje je finančno ministrstvo objavilo, da poleg glavne državne blagajne tudi vse davčne uprave zamenjujejo te bankovce, ker pravica do zamenjave ne zastari. Potrebno je le, da lastnik bankovcev sestavi seznam bankovcev po seriji in številki, da seznam podpiše s svojim polnim imenom in priimkom in da napiše svoj naslov. Zamenjava ni podvržena taksi. Teh bankovcev je še vedno precej med ljudmi in jih dnevno prinašajo v zamenjavo davčnim upravam. Poslednje dni je bilo pri strankah precej vznemirjenja, ker so davčne uprave začasno ustavile nadaljnjo zamenjavo. Z odločilnega mesta so sporočili, da so davčne uprave dobile nalog, naj začasno ustavijo zamenjavo, dokler ne dobe novih navodil. Ta nova navodila bodo v prihodnjih dneh dostavljena vsem davčnim upravam, ki bodo potem nadaljevale zamenjavo. Po novih navodilih bodo morale davčne uprave poslati predložene stare bankovce Narodni banki v Ljubljani, ki jih bo preizkusila glede pristnosti in jih bo potem vrnila davčnim upravam. Šele potem bodo davčne uprave spet vršile zamenjavo.

— 16. ljubljanski velesjem se je zaključil v ponedeljek zvečer. V primeri z velesjemi prejšnjih let je letošnji velesjem kazal znake gospodarskega oživljenja, kar pričča dejstvo, da razstavnj prostor ni mogel sprejeti vseh tvrdk, ki so želele razstaviti. Razstavljalcev je bilo 700, od teh 204 iz tujine. Velesjem je obiskalo nad 90.000 oseb, od teh 18% kupcev in resnih zanimancev. Kupci so bili skoro iz vseh banovin naše države. Prihodnji jesenski velesjem bo od 29. avgusta do 9. septembra. Posebnost tega velesjema bo prva vsedrjavna razstava lesnega gospodarstva.

odločnost, on, ki je bil drugače tako hladen računar, takšen gospodar svoje volje.

In pogledi, ki so se še prav iskali, so se začeli drug drugemu ogibati. Pri nekaterih je bilo to iz sočutja, pri Teodorju, Kazimirju in Talouelu pa iz strahu, da se ne bi izdali.

Potem je tovarnar še dejal:

»Saj se ne mudi tako zelo. Videli bomo še.«

Potem so vsi šli, ne da bi bili izpregovorili kakšno besedo, ne da bi si bili razodeli svoje misli.

Tovarnar je ostal sam s Perino, toda vse je kazalo, da niti ne ve, da je ona v njegovi bližini. Še zmerom je bil ves strt in pobit.

Čas je mineval, pa se niti zganil ni. Perina ga je že pogosto videla ob oknu, ko je strmela v daljave, ki jih ni mogel videti, toda še nikoli ni bil pogled nanj tako žalosten, tako sočutja vreden. O, dobro je vedela, na kaj je mislil: na svojega ubogega sina, ki mu ga je bil vzel svet. In potem je še slišala kako je iznenada nekajkrat zastokal:

»Edmund . . . Moj Edmund . . .«

Drugače je z okna lahko prisluškoval vrvenju v tovarnah, zdaj pa se je Perini zdelo, da ne more slišati ničesar. Tako mirno, negibno je sedel v svojem naslanjaču. Kakor kip je bil . . .

Izenada pa je skrčil obraz v dlaneh. Misleč, da je sam, je zaihtel in vzkljknul ves obupan, nesrečen:

»Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil! Kaj sem ti storil, da me tako hudo teneš?«

(Dalje)

— **Odlog plačil Zadrúžne zveze v Ljubljani.** Ministrski svet je na nedavni seji sklenil, da se Zadrúžni zvezi, r. z. z. o. z. v Ljubljani, na njeno prošnjo odobri odlog plačil za šest let, računajoč od 23. maja letos dalje. Odlog velja za njene dolgové, nastale do 30. junija 1934. Obrestna mera za stare hranilne vloge in vloge v tekočem računu se odreja na 2,5 odstotka od 30. junija l. 1934. do 31. decembra l. 1935, od 1. januarja letos dalje pa na 2 odstotka.

— **Prisilno zmanjšanje obsega hmeljišč na Češkoslovaškem.** Na Češkoslovaškem so s po sebnim zakonom določili obseg hmeljišč, da tako preprečijo nadpridelek. Mnogi hmeljarji pa so kljub temu nadalje povečali nasade. Pred tedni pa je izdala vlada poziv, naj skrajšajo hmeljarji svoje nasade na postavno dovoljeno mero do konca maja. Po tem roku bodo brezposelni prisilno izkopali pod orožniškim nadzorstvom hmeljniko.

— **Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu** se začne novo šolsko leto celoletne šole 15. septembra. Sprejme se 30 učencev. Vsi učenci stanujejo v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Sprejmejo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih staršev, ki bodo ostali po končanem šolanju na kmetijah. Lastnoročno pisane prošnje, kolkovane s 5 Din, je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu najpozneje do 15. avgusta. Prošnji je priložiti: krstni list, domovnico, zadnje šolsko izpričevalo, izpričevalo o нравnosti pri onih prosilcih, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, izjavo staršev, odnosno varuha (kolek 2 Din), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja, obvezno izjavo staršev ali varuha (kolek 2 Din), ki se potegujejo za banovinsko ali kako drugo štipendijo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev. Navesti je tudi točen naslov in zadnjo pošto. Starost najmanj 16 let in z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Oskrbnina znaša od 25 do 300 Din po premoženjskih razmerah prosilca in se plačuje mesečno naprej. Prosilci za banovinsko znižano mesto morajo priložiti davčno ali občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer. Takí prosilci naj prosijo za podporo še

sreski kmetijski odbor ter naj predložijo prošnji za sprejem v kmetijsko šolo izkazilo o višini prispevka kmetijskega odbora. Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovenščine in računstva, katerega so oproščeni učenci absolventi dveh ali več razredov meščanske šole ali kake nižje srednje šole. Hkratu preišče njih zdravstveno stanje šolski zdravnik.

— **Banovinska kmetijska šola pri Sv. Jurju pri Celju** začne 15. septembra novo šolsko leto, ki bo trajalo 11 in pol meseca. Prošnje za sprejem naslovljene na upravo šole, je poslati do 1. avgusta. Prošnji, kolkovani s 5 Din, je priložiti: domovnico, krstni list, нравstveno in zadnje šolsko spričevalo in obvezo staršev, kolkovano z 2 Din, da bodo krili stroške šolanja, kolikor nanje odpadejo. Oni, ki žele banovinsko podporo, naj prilože uradno potrdilo davčne uprave o višini davkov in velikosti posestva. Prosilci morajo biti duševno in telesno zdravi, dovolj razviti, najmanj 16, največ 25 let stari. V svoji prošnji se morajo obvezati, da bodo natančno izpolnjevali svoje dolžnosti in se podredili zavodnim predpisom. Oskrbovalnina znaša mesečno 300 Din. K tej prispeva banska uprava primeren znesek. Sprejeti bodo le kmečki sinovi, za katere je pričakovati, da bodo ostali na kmetijah gospodarji. Zato bo banska uprava od onih, ki potem stopijo v službe, zahtevala povrnitev dobljenih podpor. Starši, odnosno varuhi sprejetih gojencev se morajo pisмено obvezati, da bodo v tem primeru vrnili banovinski prispevek.

DOPISI

GORENJI LOGATEC. Hiša našega župana Frca Puppisa je imela 28. maja izreden družinski praznik. Prva potomca sinko in hčerka sta bila ta dan pri birni in iskreno ljubljena tetka Marija Vavrovka je slavila 90-letnico svojega življenja, za to izredno starost še čila na telesu in duhu. Jubilarica je ne le že po umrlim možu, kar pove že priimek, ampak po rodu Čehinja. Biva že 47 let med nami, ko se je kot vdova preselila k svoji že tudi umrli sestri Leonovi, materi Puppisove družine, ter bila tej pri gospodinjstvu v veliki oporo. Še vrsto let!

obilnega jedačenja in krepkega zalivanja, tedaj praznični dogodek, za katerega še danes marsikje žrtvuje ščetinar v hlevu svoje nadebudno življenje, mi je kar na jeziku, da se je iz »furengo« utegnil razviti »furež«, velika slavnost kolin vsepovsod na Štajerskem.

Pa dobro. Nismo zapregli konjičev, cesta na Gabrovje je še poleti melika in zadnjič se je po sitnem aprilskem deževju naravnost šopirila z rjavim blatom. Komaj pol ure je v Gabrovje, a tako hudo pot v hrib zmorejo komaj težki volí. V gorci nas je pričakal gospodar Budin, stol si je bil prstavlil k velikemu sodu v kotu. Ne more stoji točiti: težka bukev mu je bila predlanskim strla nogo nad kolonom.

Budinova dekleta slovijo po fari. Prav zala so in pridna. Belo pogrnjeno malo mizo so postavila pred klet, kar tja pod napušč, pa nanosila na njo sočne rdeče gnjati, klobas in jaje in visoko vznešenega belega kruha. Pa jaz vam ne bom pravil, kako smo jedli in pili, — to bi rad povedal, kako smo govorili pri točenju.

Stari Jurjevec — pri šestdesetih letih še krepak možak — ne manjka nikoli pri Budinovi »furengah«. On je komandant, voz pregleda in sode prav naravna na draču, na povšah. V lakovnico vlija vedrice, ki jim pravijo vrči ali štulci. Najeti pomagači mu jih prinašajo iz kleti, kjer jih nataka gospodar in jih tovornik-oštir sprti zapisuje, da približno dožene, kdaj se utegne sod na vozu napolniti. Račun je enostaven. Po štirje vrči (14 litrov) dajo vedro.

»Nič ne pijete!« pravi gospodar Budin in venomer priganja k majolki. »Bog nas varj,

SODRAŽICA (Smrtna kosa). V torek 3. t. m. je preminil v starosti 86 let obče znani Stefan Gruđen, doma iz Bravčjega vrta, ob poti med Sodražico in Sv. Gregorjem. Gruđen je preko 50 let hodil peč kostanj na Dunaj in so ga Dunajčani poznali kot najstarejšega kostanjarja. Po vojni je ostal doma in se posvetil kmetijstvu. Kljub visoki starosti je bil do zadnjega čil ter je redno prihajal med Sodražane, med katerimi je bil kot šaljšivec priljubljen. Neizprosna smrt je ugrabila takoj naslednje jutro 26letnega Karola Novaka, člana tukajšnjega Sokola. Pokojnik je bil mirne narave, abstinent in nekadilec. Bil je glasbeno nadarjen in z uspehom nastopal pri raznih prireditvah s svojim tamburaškim zborom. Pogreba, ki se je vršil v petek dopoldne, so se poleg številnega občinstva in svojcev udeležili tudi Sokoli v krogih, pevski zbor Sokola pa je zapel bratu v slovo tri žalostinke. Naj mu bo lahka domača zemljica! Obema prizadetima rodbinama naše sožalje!

SREDIŠČE OB DRAVI. Tukajšnja tvrdka A. Löwy izjavlja na zadevno vest v »Domovini«, da ni nikdar izvažala polžev ne iz Slovenije in še manj iz Bosne.

Domače novosti

* **125letnica šole v Crni.** V Crni bodo praznovali v kratkem 125letnico tamošnje šole. Poleg primerne proslave bosta ob tej priliki šolska razstava in igra. Razstava bo prirejena tako, da bodo vidni razvoj šole in sedanjí učni uspehi šolske mladine.

* **Profesor Evgen Jarc.** †. V Ljubljani je 5. t. m. preminil bivši podžupan ljubljanski profesor g. Evgen Jarc. Pokojnik se je v javnem življenju mnogo udeleževal. Že pred vojno je bil kot član Slovenske ljudske stranke deželnozborni in državnozborni poslanec, po vojni pa oblastni poslanec. Potem je bil član ljubljanskega občinskega odbora in dolgo časa podžupan. L. 1931. se je dvignil nad strankarstvo in kandidiral v volilnem okraju Ljubljani okolici. V zadnjem času mu je začelo zdravje vidno pešati. Štel je šele 58 let. Priznanemu javnemu delavcu bodi ohranjen najlepši spomin!

Tovorniki

Vinske kupčije v bizeljskih krajih — Šegave prigoe — En dan v družbi štajerskih tovornikov.

Tovorniki pa pridejo bogati, ko so ti zlatov našeli, konjičev iskrih par odpelje vino po cesti tja beli . . .

Aškerc.

Tovorniki so v vinskih krajih visoko spoštovani in najbolj cenjeni gostje. Pridejo veseli in žejni, pretočijo vino v sode, pri dobrem kosilu gospodarju denar na roko odštejejo in potem odpeljejo. Le žal, da so tako redki. Ena sama tožba gre po vinskih krajih okrog: da je tovornikov premalo. Kak je lanskí pridelek, morda par let ne bo enakega! Po štiri do pet dinarčkov ga ponujajo vinogradniki, toda kupci se vrstijo le počasi.

Matej Budin pa ima srečo. Sam je gospodar na Gabrovju, štirje vinogradi se mu kažejo prijazni, če se le vstopi pod oreh pred svojo lepo kmečko hišo. Dva ležita nad globeljo na desno roko, dva tamle nad Zapčjem. Svojih dvesto veder belca in črnine je lani spravil v svoje štiri ogromne sode v gorci. Pobotan je z oštirjem Skovirjem, da mu vsako leto odvzame večino pridelka.

Dejaj so zadnjič na praznik, naj pojdem poleg, drugi dan da bomo vozili. »Furenga« pravijo temu v bizeljskih krajih in ker je z njo prav za prav pojmovana ceremonija

res kar nič ne pijete. Niste več trdni. Rajni Bučar na Tratnem pa, ne lažem, takle vrč je nagnil in ga izpil. Saj ga je tudi imel kam pod streho dati. Osmero mož ga je nazadnje neslo k fari.

»Bučar, da, tisto je res,« pristavi svojo besedo stari Jurjevec. Z njim je bilo strah hoditi v oštarijo. Kajkrat me je pod pazduho prijel in vabil. Ne grem, sem dejal. Z njim bi omagal, če z nikomer . . . Toda, o Jernejčku ste čuli? Jernejček je bajtarček v Zalesju, revček, da se bogu smili. Nekaj brajde ima in eno samo kravico, pa sitno babnico. Pijače mu ta ženska ne privoščil. Oni dan, ko še pravega brstja ni bilo, ga je že podila sivko past. Bom, je ubogal Jernejček, iz kleti pa ukradel takle štulec svojega vina in ga skrivaj nesel v grmovje, da bi se pijače v miru nasrkal. Pa je malo zadremal, ka-li, sivka je žejna našla vedrico in je vino počrebala in posrkala do zadnje kaplje. Pijana je zdvijala po hribu in se blizu gnojišča začela z rogovi vsajati v tla. »Ježeš!« je tulila Jernejčevka. »Sivka bo krepnila!« »Figo bo krepnila, mene bo jeza strla!« se je dušal Jernejček in skrivaj spravil prazno vedrico iz grmičja nazaj v klet . . .

Šumi, šepče, sliče v sodu prvem . . .

»Bo kmalu poln, sodim!« pravi tovornik Skovir. »Smo blizu?«

»Sel« veli nosačem Jurjevec, ko je končal zgodbo o Jernejčku. »Za pet ran božjih, ta sod drži z Budinom. Vlivami, vlivami, pa vina še s prstom ne dotipam . . .«

Dobili smo še pet vedric, da je pod lakovnico na obe strani po dogah v dveh ta-

* **Diamantno poroko** sta praznovala te dni g. Jožef Tepina in njegova življenjska družica ga. Ivana v Radovljici. G. Tepina, ki se je rodil leta 1850. v Stražišču pri Kranju, je do svoje upokojitve služboval kot vodja radovliške postaje. Bil je zmerom vnet narodnjak in splošno priljubljen. Iz zakona se jima je rodilo 11 otrok, izmed katerih živijo še dva sinova in dve hčerki. Slavnost diamantne poroke je bila za družino točko pomembneša, ker se je poročila tudi slavljenceva vnukinja, hčerka sina Antona, z g. Vinkom Magistrom. Obema paroma čestitke!

* **Nad 300 rudarjev toži velenjski rudnik**, ker jim ni izplačeval poviškov ob času bolezni, kakor to določa obrtni zakon. Rudarji zahtevajo te dajatve za tri leta nazaj.

* **Spor radi zavarovalnine mariborski podružnici Zadrugne gospodarske banke v zvezi z nedavnim vlomom.** Čedalje bolj zagonetna postaja zadeva še zmerom nepojasnjenega vloma v mariborsko podružnico Zadrugne gospodarske banke. Način vloma je bil poseben. Železje na oknu je bilo presekanjeno z neko pripravo, kakršnih pri nas doslej še niso poznali. Tudi se še ni pripetilo v naši zločinski in vlomilski zgodovini, da bi bil vlomilec pustil denar in vrednote v blagajni ter se zadovoljil samo z delnim zneskom, četudi 77 tisočakov ni šala. Zdaj po nepojasnjenem vlamu se je pa glede zavarovalnine razvil zanimiv spor. Blagajna je bila zavarovana pri zavarovalni družbi »Croatia«, ki se je postavila na stališče, da ji ni treba plačati zavarovalnine, češ da je bila banka sicer zavarovana proti vlamu, ne pa proti tatvini, za kar baje gre dejansko v tem primeru, ker se je prilastitev izvršila brez vsakega nasilja. Zadeva pride najbrže pred sodišče.

* **Gradnja ceste preko Slačnika v Trbovlje so začeli.** Zaposlili so 58 delavcev, polovico iz Zagorja, polovico pa iz Trbovelj. Ob koncu meseca bodo zaposlili še nekaj delavcev. V prvi vrsti so bili sprejeti oženjeni brezposelni delavci. Mezda znaša 2,50 Din na uro. Delo bo trajalo približno dve leti. Cesta bo banovinska prve stopnje.

* **»Tivar« spet dela.** V tkaninskih tvornicah družbe Tivar je 40 dni trajala stavka delavcev, ki so si hoteli priboriti boljše mezde. Ves ta čas je delo v tvornici počivalo in je skoro kazalo, da bo podjetje pridobilo stav-

kolomce. Ker so kmetje stavkujočim delavcem zastoj dovažali živež, je bilo podjetje naposled je prisiljeno, da začne z delavstvom pogajanja. Slednjič se je res sklenila pogodba, po kateri so delavske zahteve skoro v celoti sprejete.

* **Student je z letalom odvedel dekletje.** 21letni jugoslovanski slušatelj nemške tehnike v Brnu Franco Gregurić se je tam seznanil z lepo 16letno Edito, hčerko bogatega židovskega industričarja, ki je študirala na nemški trgovski akademiji. Sestajala sta se vsak dan in govorila že o ženitvi, pa je nastopil dekličin oče odločno proti temu, češ da ne da svoje hčerke kristjani. Zaljubljenca pa sta se kljub temu sestajala. Hotela sta se na vsak način poročiti in zasnovala sta načrt pobega z letalom. Res sta jo ubrala z letalom proti Zagrebu in sta bila v Mariboru, kjer sta čakala na prihod Editinega očeta, ki na njuno poroko ni pristal, temveč odvedel hčerko s seboj.

* **Žrebanje vojne škode.** Dne 2. junija je bilo v Beogradu 22. žrebanje državne rente za vojno škodo in so bili izžrebani naslednji dobitki (prva številka označuje serijo, druga pa številko obveznice): **dobitek Din 200.000:** 9188—668; **dobitka po 100.000 Din:** 7963—610; 8793—314; **dobitki po 50.000 Din:** 5732—163; 6222—799; 6614—77; 7536—462; 7856—180; **dobitki po 20.000 Din:** 5207—107; 5354—249; 5692—75; 6007—919; 6084—28; 7114—683; 7253—128; 7302—139; 7679—939; 8001—245; 8180—380; 8292—893; 8335—201; 9006—182; 9326—674; **dobitki po 5.000 Din:** 5044—407; 5094—365; 5097—496; 5683—819; 5736—926; 5760—9; 5803—977; 5948—340; 5984—698; 5991—402; 5995—355; 6172—613; 6178—851; 6228—729; 6271—871; 6404—875; 6656—213; 6712—86; 6822—801; 6843—226; 6856—498; 6977—210; 6993—506; 7090—827; 7105—804; 7361—397; 7414—562; 7653—347; 7728—460; 7753—452; 7784—111; 7807—598; 7910—744; 8164—757; 8211—260; 8364—613; 8374—360; 8421—715; 8431—126; 8528—967; 8603—879; 8681—799; 8686—468; 8884—265; 8915—730; 8939—899; 8985—18; 9218—159; 9316—854; **dobitki po 3 tisoč dinarjev so:** 5012—460; 5100—316; 5101—179; 5106—397; 5126—150; 5209—229; 5276—232; 5347—710; 5390—691; 5407—117; 5497—103; 5537—959; 5544—679; 5593—453; 5595—395; 5616—345; 5659—780; 5698—348; 5735—540; 5740—579;

5818—899; 5827—115; 5874—826; 5977—505; 6041—251; 6194—553; 6265—457; 6281—58; 6319—799; 6363—818; 6373—796; 6393—232; 6487—11; 6513—661; 6546—376; 6552—749; 6641—833; 6655—70; 6696—436; 6710—12; 6773—678; 6780—173; 6833—331; 6885—755; 6900—904; 6922—473; 6935—29; 7042—403; 7085—657; 7169—664; 7191—598; 7210—347; 7301—299; 7326—856; 7382—119; 7520—640; 7561—266; 7589—915; 7607—144; 7613—421; 7631—709; 7641—176; 7709—527; 7724—976; 7739—244; 7761—189; 7799—144; 7812—801; 7844—974; 7946—938; 7948—911; 7958—978; 8166—155; 8191—626; 8213—380; 8230—273; 8293—281; 8323—13; 8334—255; 8406—592; 8417—363; 8458—217; 8485—559; 8648—261; 8789—114; 8817—491; 8832—795; 8894—51; 8976—751; 8993—692; 9006—492; 9020—59; 9186—281; 9199—339; 9240—202; 9381—949; 9068—627; 9143—595; 9144—129; 9165—999;

* **Grozna letalska nesreča.** V Banji Luki se je na letališču pripetila na binkoštno nedejho grozna letalska nesreča. Letalo banjaluškega zemljo in sta oba pilota v letalu zgorela pred Aerokluba je treščilo iz višine 20 metrov na očmi občinstva. Laže ranjenih je bilo tudi več gledalcev, hudo ranjen pa policijski stražnik Klajič. Dvosedežno letalo je vodil Dejan Zita, ki ni bil izprašan pilot in je bilo prav to usodno zanj in njegovega tovariša Dušana Simića, ki je bil z njim v letalu.

* **Kap ga je zadela.** Pred dnevi je šel posestnik Franc Horvat iz Vitomercev na travnik kositi travo za živino. Ker se ni kmalu vrnil domov, so ga šli iskat in so ga našli mrtvega na travniku. Zadela ga je kap.

* **Utopljenca v Dravi.** Pri Fali je naplavila Drava truplo tesarja Jakopa Černa iz Dravograda, ki je pred tedni izginil od doma, in pa truplo neke 16 do 18 letne deklice, katere ime ni znano.

* **Smrtna nesreča pri izobešanju perila.** Pred dnevi si je na Dranskem reburu pri Šmarju pri Jelšah posestnikova žena Kolarjeva Marija, stara 45 let, pri izobešanju perila zlomila desno nogo. Kolarjevo so takoj spravili v celjsko bolnišnico, kjer pa je za posledicami te nesreče umrla.

* **Vlak je razmesaril kretničarja.** Nedavno ponoči so našli na postaji Blinjskem kutu blizu Siska razmesarjeno truplo kretničarja Josipa Severa. Pokojnik je štel 45 let. Kakor

kih ostrih curkih brizgnilo vince iz prepornega soda.

»Zdaj pa pijmo in založimo, da nas bo bog vesel!« pridno prigovarja Budin.

Vsa sveža in dehteča se Jurjevcu sveti zlata kapljica v čaši. Proti soncu jo vzdiguje in z očesom meri, kakor bi v njej iskal nove šegavosti in domislekov.

»Ho-ho-ho!« se zagrohoče naposled in oponaša rajnega plavškega župnika Vreščaja. »Ho! Še v cerkev mi pijani hodite, požeruhi, da se mi kolca teščemu siromaku na stara leta tu na prižnici. Seveda, v oštariji me po vrhu še obirate, da ga tudi sam cukam in zato laže nad vami vreščim . . . pa še bolj bom vreščal . . . Bog me je namenil v ta nesrečni kraj, ker sem župnik Vreščaj . . . »amen!«

Res je župnik Vreščaj včasih tako pridigoval, neusmiljeno pestil dedce in ženske, najbolj pa je pred pustom ocifral oklice ženinov in nevest. Imenitno ga Jurjevec oponaša in vrešči pred kletjo, da odmeva tam od vinogradov nad Zapečiem:

»Danes se mi že vsakdo oženi, če nima drugega kakor čik v ustih in fajfo v žepu. V izposojeni obleki mi prideta pred oltar. Potlej pa . . . hiša gola rebra kaže, otroci nagaj okoli letajo, mož v oštariji poseda in ko se domov privali klada pijana, se začne pretep in korobačenje . . . Zaforej, ljube neveste, vzemite le takega hudika, ki ne bo imel samo fajfe in čika . . . Amen!«

O, globoko so bili Plavžani hvaležni svojem dušnemu pastirju za tako srčen pouk in so ga radi imeli. Cerkev je bila vsako nedeljo polna, samo nič se jih ni prijelo, čeprav so »s samo smolo namazani«, kakor

so dejali gospod Vreščaj. Sam pekel in sodni dan je bilo tisto jesen, ko je župnik pobiral vinsko biro in je vaški oštir iz same skoposti vžil v farovski sod vedrico vode, meneč: »Saj se med drugim ne bo poznalo!« Toda takih misli so po čudnem naključju bili tisto jesen vsi Plavžani in je farovski hlapec zvečer pripeljal v cerkveno klet dva polovnjaka — same vode . . .

Vse to še Jurjevec dobro pomni. Zdaj smo se nasmejali in polnimo drugi sod. Ob podbojih sedim in se po pokrajini razgledam. Dva velika oreha na trati pod gorco že drobno, svetlozelena listje sprezata, češnje na sosednem hribu in marelice in breskve že silijo v cvet. Saj bo morda spet dobra letina, toda čudno se, vreme meša letošnjo pomlad. Vse zadnje dni je rosilo, danes zarana je ponehalo, a sonce se spet skriva za črne oblake, ki se s kranjske plati vlečejo na naše nebo. Veter je potegnil in šibi mlado drevje. Neka neprijetna soparica nas prevzema nevšečno in sitno; ta in oni je žejen in sam ne ve, koliko.

»Čudna zelenka, nič ni prava letošnja pomlad. Sadja ne bo, pravim. Trta se pridno sožli, a kaj, ko nam za poletje točo in ujme in potrese obetajo.

»Naj! Gospoda tudi vsega ne ve. Kje za naprej, ko še za nazaj ne.«

Tako Jurjevec tolaži Budina, a ta svojo težko, invalidno nogo prestavlja in kakor se je prej od srca smejal, zdaj toži:

»Nikdar ene pravične minute človek nima na svetu . . . «

Dobolnili smo drugi sod, nakrmila sta se dišečega sena težka voliča.

»En šop jma še vrzi!« veli gospodar hlapcu. »Mi pa li kosilo!«

»Kar ročno!« veli gospodinja, ki je bila prišla iz hiše pogledat v gorco. »Kosilo je vroče. Da sem še eno poleno priložila, bi zgorelo.«

»Poleno!« se moraš nasmehnuti staremu dovtipu kmečkih gospodinj.

E, kako so domača dekleta vse lepo priredila. Mizo v stranski izbi so okrančljala. Na belem prtu si delata soseščino po dva in dva kroznika, kakor pri gospodi. Med dvema polnima litroma pa je nalozena cela grmada belega kruha in orehove in ajdove potice. Da, ajdova potica! Najslovesnejša preizkušnja dobrih kuharic na svatovščinah in pri »furengah«. Saj veste, kako težka je ajdova moka in kako hudo jo je vmesiti za peko, da je potica visoka in rahla in sladka . . .

Kmečka kosila so včasih izvrstna. Juha z rezanci taka, da maščoba po njej plava, govedina s praženim krompirjem in kislim zeljem, svinjina mehka in sočna, od kuretine pa kupcu vina pripade šiška in njegovemu žlahtniku največje puranovo bedro. Naposled pride na vrsto še topla potica z rozinami, sirom in smetano — žefrana pa tam doli ne silijo v nobeno peko . . .

Vse obilje nanošenih jedi ostane na mizi, da bi se res šibila, če bi bila smrekova, ne pa javorova ali češnjeva. In kakor prej v kleti gospodar, je zdaj gospodinja na vrsti, da priigaja.

»Moj Bog, nič ne jeste. Seveda, pri nas ni tako kakor pri bogatih . . . «

Pa se izgovarjaj in hvali kuharico, kolikor hočeš, — jesti je treba, drugače ne ver-

sodijo, mu je ponoči spodrsnilo, da je padel, udaril z glavo ob tračnice in obležal nezavesten, nato ga je povozil vlak. Pokojnik zapuščena žena in sina.

* **Smrtna nesreča družinskega očeta.** Pri Sv. Ožbaltu pri Breznem se je primerila huda avtomobilska nesreča. Po cesti je vozil avto marenberškega prevoznika Rutarja. Avto je bil naložen z raznim blagom. Z njim se je peljal tudi marenberški trafikant, 56-letni invalid Franc Pogorelnik. Na klanecu pri Sv. Ožbaltu je stal na desni strani ceste neki voznik, v njegovi bližini pa nek kolezar. Tovorni avto se je hotel izogniti vozniku, ki je stal na napačni strani, pa mu je v tem trenutku presekala pot omenjeni kolezar. G. Rutar, ki je sam šofiral, se je izognil tudi kolesarju, pri čemer pa se je tovorni avto sicer močno nagnil, ni se pa prevrnil v jarek, kar bi moglo imeti še usodnejše posledice. Ko je Pogorelnik videl ta položaj, je odprl vrata avtomobila in skočil na cesto tako nesrečno, da je treščil z vso silo preko ceste in da je nezavesten obležal. Prepeljati so ga morali v mariborsko bolnišnico, kjer je kmalu umrl. Smrt blagega pokojnika je zbudila obilo sočutja. Pokojnik zapuščena žena in tri otroke.

* **Usmiljnejše do ptic vzrok smrti.** 60letni posestnik Jože Jaklič iz Koblerjev pri Stari cerkvi na Kočevskem, je našel gnezdece z negodnimi mladiči, ki je padlo z drevesa. Stara dva sta v bližini obupno čivkala in Jakliču so se ptičice smilile. Pobrál je gnezdece in zlezal z njim na drevo. Bil je kake štiri metre visoko, ko se mu odlomila veja in padel je tako nesrečno, da je priletel na glavo in si prebil lobanjo. Ponesrečenca so prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer je umrl.

* **Tele ga je potegnilo v prepad.** Preteklo nedeljo se je pripetila 41letnemu mesarju Ivanu Jemcu iz Hoč huda nesreča. Ko je gnal tele s Pohorja, se je žival splašala in potegnila mesarja s seboj v prepad. Oba sta strmoglavila 20 metrov globoko, kjer je tele obležalo mrtvo, Jemec pa z zlomljenimi rebri in poškodbami na glavi. Ljudje, ki so slišali klic na pomoč, so ranjenca spravili v mariborsko bolnišnico.

* **Smrten padec.** V noči na ponedeljek se je v šupi posestnika Ivana Grkmayerja v

Počehovj pripetila huda nesreča. V nedeljo zvečer je 73letni občinski ubožec Franc Zunko iz St. Ila zaprosil gospodarja za prenočišče in ga dobil. Najprej so mu pripravili ležišče v kleti. Ponoči pa se je hotel preseliti na mehko in se je spravil na pod šupe, kjer je bilo nekaj sena. Na podu je velika luknja in bržkone je Zunko zdrknil skozi njo s poda in padel na cementna tla v hlevu, si prebil lobanjo in kmalu nato umrl.

* **Huda nesreča se je pripetila pri Slovenskem Javorniku.** Lovrenc Volk, 51letni delavec pri »Slogradu«, se je vračal z dela domov. Med potjo ga je podrli neki avtomobilist. Volk je obležal s hudimi notranjimi poškodbami; zlomil si je tudi ključnico. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

* **Smrt dečka pod vozom.** Posesnik Alojz Brešar iz St. Vida je peljal z deskami naložen voz po cesti proti Doliču. Ko je pršel z vozom pod strmino, je odvrnil zadnje kolo in konje spet pognal. V tem trenutku pa je skočil z voza njegov 11letni rejenc Ferdo Ramšak. Dečko je priletel na cesto tako nesrečno, da ga je zagrabilo kolo in stisnilo. Dobil je smrtne notranje poškodbe in je kmalu umrl.

* **Smrtna nesreča pri gujanju.** Nenavadna nesreča se je pripetila na Spodnji Kaplji na Kozlaku. Hlapec pri posestniku Germutu Peter Krelj je napravil poleg hiše veliko gugalnico. Postavil je visoka stebra, ju zvezal na vrhu s prečnim tramom in nanj obesil vrvi, na katere je pritržil desko. Prihajala je mladina na zabavo in se gugala. Te dni je prišlo spet več fantov in deklet na guganje. Drvar Ivan Hartman je povabil se Germutovo dekle Antonijo Volmaerjevo, da je prisledla, k njemu in oba sta se močno zaganjala. Nekaj metrov vstran se je Peter Krelj vlegel v travo in gledal, kako se oba zibljeta po zraku. Naenkrat pa je zahreščalo, gugalca sta preplašeno vzkliknila in že sta letela po zraku z gugalnico in tramom, na katerem je bila gugalnica pritrjena. Zaneslo ju je v smeri proti Krelju in z vso silo sta treščila nanj. Udarec je bil tako hud, da se je Krelju drobil prsni koš. Po kratkem trpljenju je izdihnil.

* **Smrtna nesreča.** Iz Sodražice nam pišejo: V torek 2. t. m. se je smrtno ponesrečil kleparski pomočnik, 19letni Jože Erjavec, doma iz Šmarja pri Jelšah. Bil je zaposlen pri

popravitvi zvonika, da pregleda kupolo, pri čemer je pripravil dve vrvi za desko, na kateri naj bi bil stal, obenem pa se je spustil s tretjo vrvjo, ne da bi se privezal okoli pasu. Pri spuščanju preko kupole ni opazil, da je med tem padla deska iz prej pripravljenih vrvi. Ko pa je videl to pogreško, je plezal po vrvi, po kateri se je bil spustil preko kupole, nazaj, ali pri tem je omagal, da je padel iz velike višine zvonika in obležal na mestu mrtev. Prepeljali so ga na sodraško pokopališče, odkoder se je vršil pogreb v četrtek. Nesrečnega Jožeta vsi splošno obžalujemo. Hudo prizadetj rodbini sožalje!

* **Tri zgradbe žrtve požiga.** Nedavno ponoči je začelo goreti gospodarsko poslopje posestnika Toplaka Franca v Spodnjem Hajdinu. Ogenj se je razširil tudi na hišo istega posestnika in kmalu nato so iskre užgale še gospodarsko poslopje soseda Martina Gokoviča. Vse tri zgradbe so zgorele s kmetijskim orodjem, senom, slamo in raznimi drugimi predmeti vred do tal. Živino so rešili vso razen nekaj kokoši. Škoda obeh posestnikov je poravnana z zavarovalnico. Vzrok požara še ni znan, a vsi znaki kažejo, da gre za požig.

* **Samomorilčevo truplo najdeno.** V Ljubljani so že več dni pogrešali 31letnega mesnega delavca Mho Cimpermana, ki je izginil neznan kam. Te dni pa so našli izprehajalec v gozdu na grajskem pobočju proti dolenski strani moško truplo, v katerem so spoznali pogrešanega Cimpermana. Nesrečnik se je zastrupil z lizolom. Vzrok samomora ni znan.

* **Pod vlak.** Blizu Rudnika je skočil pod dolenski vlak posestnik Ivan Goli, stanujoč v Rudniku. Dasi je strojevodja takoj zavrl, so kolesa Goliju odrezala stopalo na eni nogi in hudo poškodovala po glavi. Verjetno je, da je Goli izvršil dejanje v duševni zmedenosti.

* **Utopljenec iz Gradca.** Nedavno v Mura pri Sladki gori naplavila truplo neznanega moškega. Preiskava je ugotovila, da je utopljenec 23letni slušatelj tehniške Henrih Giesriegel iz Gradca. Mladenič je bil skočil v reko z namenom rešiti nekemu potapljačemu se možu življenje, pa je sam utonil v hladnih valovih Mure.

* **Človeške žrtve hudournika.** V okolici Pakraca je besnela strašna nevihta. Nad vas-

jame. In kakor prej v kleti pri pijači, mora tudi pri mizi Jurjevec odvzeti zamero in odložiti svoj krožnik po dvakrat, po trikrat pri vsaki »rihti«. Gospodar pa čašo dviga in nazdravlja — še nikjer na svetu nisem čul tako kratkih govoranc:

»Torej, na zdravje in hvalimo ljubega Boga, ki nam ga piti dá, da bi ga pili še z naprej . . .«

»Res, da bi ga dal!« pritrđijo vsi in trčijo. Zunaj se je sredi dne stemnilo. Veter je privlekel tiste črne kranjske oblake naravnost nad Gabrovje in jih prerešetal, da se je vsula toča, kakor bi orehe potresal. Sproti se je belilo gričevje, a pri plotih okrog vrtov pred hišo se je v kratkem času nasulo toče za dobro ped.

Vendar se je nevihta hitro ugnala in kakor se je prečistilo soparno ozračje, je tudi družba tovarnikov iz dremavosti in molččnosti oživelá k dobri volji. Prav nalašč je gospodar Buđin začel tisto:

Ljuba si ti pomlad,
kak si vesela,
prišla bo ptičica
nam bo zapela . . .

Ta pesem je kmečko presrečna in se dolgo ne neha. Opisuje kmetovo življenje od pomladi do božiča in pusta ter se končuje s furovžem:

Kmetič bo furež mev,
zraven bo vriskal, pev
takrat prav luštno bo,
juhaha ho!

Zaukatj je treba, da se strop potrese in da se table svetnikov na stenah zamajejo.

Potlej sledijo zdravičke, za tovarnika je prva na vrsti tista o furmanih . . . Prifurali so furmani . . .

In vsemu ne bi bila krara pozno v noč, če ne bi kupec, oštir Skovir, vedel, da je pot v Gabrovje v dolino hudo nevarna. Vseh raznih ceremonij in opravičb in hvale je polno slovo, domača dekleta pripno tovarnikom roženkravt in rožmarin, gospodar pa še pred vrati naliva, bodri sebe in druge:

En glažek al pa dva,
da nam korajžo da . . .

O, da, ko bi bila samo dva. Vselej pa, ko gre vino od hiše, nima ono, kar ga je še ostalo v kleti, nobene prave cene več in bi človeka zalili, če ne bi imel vsaj tiste korajže, da se preveliki postrežljivosti spodobno upre.

Sode prirajkljajo na vozu in voliča potegneta. Trudoma vlečeta. Do glavine se kolesa zarežejo v blato. Stija — ajs! — vleva voličema voznik, a Jurjevec stari se ginjeno priđuša, da bi ga čul gospodar, kako se strašansko muči, ko zadaj voz pridrzuje, da se ne bi prevrnil s svojim zlahnim tovorom.

Pred Skovirjevo klet srečno privozijo, težke sode, raztovorijo in jih spravijo na gantarje. Na dvorišču se nato vstopijo v krog in pijejo. O, Buđinova dekleta so urna — prinesla so za tovarnike cel koš dobrot, pa še dve barigljí vina po vrhu. Kdor le gre mimo, naj pride voščiti srečo in zdravje. En glažek al pa dva . . .

V vinskih krajih je tovorjenje vina tolikega slovesa kakor svatovščina. Ima slovensko vino svojo skrivnost, šumi, šepetaje, siče, čuti pomlad. Sveže je, kipeče, pršeče. . . Takšno se je razodevalo celo trdemu Aškercu v prelestni vinski bajki, da se je zani navdušil:

»Bog živi v čašah naših sok ta zlati,
vsa ž njim slovenska nam vina!
Bog živi, ki rodi jih, zemljo sveto,
Živela vsa domovina!«

Franc Borštnar.

TAT

Tat nese polno vrečo moke.

»Ali težko nosite?« ga sočutno vpraša tujec

»Hvala, prav lahko«, se odreže tat, »mno go težje bi nosil prazno vrečo.«

SAM S SEBOJ GOVORI

Jera: »Ali je res, da tvoj mož sam s seboj govori, kadar je sam?«

Katra: »Ne vem, ker še nikoli nisem bila zraven, kadar je bil sam!«

KROTILKA ZVERI

»Vi ste torej krotilka zveri? Vi, s svojo mršavo postavo?«

»Seveda, v tem je vendar ves moj uspeh. Dokler se ne zredim, me noben lev ne povoha!«

NE MORE

»Tako. Anica. Zdaj pa lepo zaspančkaj in bodi mirna,« je krotila mamica hčerkico.

»Ne morem mamica, usta imam še polna besed!«

jo brusnikom se je utrgal oblak in strašno je bilo dve uri. V dolino so s hrbov drli hudourniki in čisto zašli kotlino, v kateri je taborila sedemletna ciganska družina. Naval vode je bil tako nagel, da se cigani niso mogli rešiti. Vsi so utonili. V okolici Pakraca so hudourniki razorali več cest, na nje pa so nanosili velike kupe prsti in kamenja.

* **Smrtne posledice nesreče.** Na binkoštno nedeljo se je peljal s kolesom brezposelni trgovski pomočnik Ivan Jug iz Podvancev na obisk k sorodnikom. Med vožnjo je padel in dobil lažo poškodbo. Rani pa ni posvečal posebne pozornosti, zato je nastopilo zastrupljenje krvi in je moral v bolnišnico, kjer pa mu niso mogli več pomagati. V hudih bolečinah je umrl.

* **Požar v Britofu.** V vasi Britofu pri Kranju je ponoči nastal požar pri posestniku Bučarju in uničil vsa gospodarska poslopja. Poleg tega je upepelil mnogo drv, voz, poljsko orodje, stroje in zadno zalogo slame, seno in deteljo. Prav tako je tudi sosedov podki stoji v bližini močno ožgan. Le gasilec se je treba zahvaliti, da so požar omejili in se ni razširil še na hišo. Sumijo, da je zažgal neki berač, katerega ni hotel gospodar malo prej vzeti na prenočišče, ker je bil vinjen.

* **Strela ubija in zažiga.** Zadnje dni so divjale nad Dravskim polem in Spodnjimi Halozami hude nevihte. Med nevihtami je nekajkrat tudi tresčelo in zahtevalo svoje žrtve. Na banovinski cesti Poličane - Majšperk je strela večkrat udarila v cesto in jo raztrgala. Preklala je tudi staro bukev in bližno hruško. V usodnem času sta šli po cesti tudi dve kmetici, ki ju je strela ubila. V Medvedicah pri Crkvecih pa je strela udarila v gospodarsko poslopje posestnika Antona Horvata. S poslopjem je zgorelo tudi več polovnjakov vina.

* **Otrok je zažgal.** Posestnik Mohorko Matvez s Ptulške gore je te dni delal na njivi, a njegova žena Neža je na vrtu opravljala razna manjša opravila. Med tem časom pa je ostal v hiši sam šestletni sinko. Deček je brskal okrog, našel škatlico vžigalic in se z njimi igral, tako da je zanetil požar. Hiša, ki je bila krita s slamo, je zgorela do tal. Škoda je še delno poravnana z zavarovalnico.

* **Ogenj je uničil gospodarsko poslopje.** Na binkoštni ponedeljek ponoči je v Skalah zgorelo gospodarsko poslopje posestnika Skorniška, po domače Šrota. Ogenj je nastal v hlevu. Živino so rešili v zadnjem trenutku. Na kraj požara so prhiteli gasilci, vendar pa je bilo gašenje skoraj nemogoče, ker ni vode v zadostni bližini. Zavarovalnica ne bo krita nastale škode. Kako je ogenj nastal, še ni ugotovljeno, okolnosti pa kažejo, da gre za pečig. Uvedena je preiskava.

* **Po slikah so prepoznali utopljenko.** Pred nekaj dnevi je naplavila Drava na Faleskinejem nabrežju v Mariboru truplo mlade utopljenke. Po fotografiji, ki jo je posnela policija, so v utopljenki prepoznali 18letno Jožeto Lipovžovo iz Ribnice na Pohorju, ki je skočila za postajo v Ribnici-Breznu v Dravo in utonila.

* **V vročici je skočil v vodnjak.** 47letni delavec Anton Karo v Hotinji vasi je bil že dalje časa bolan in je ležal v hudi vročici. Večkrat se mu je zaradi vročice bledelo. Ko je te dni prišla njegova žena po kratki odsotnosti v sobo, kjer je ležal bolnik, je našla posteljo prazno. Iskala ga je okrog hiše, pa zaman. Potem je šla zajemat vodo iz vodnjaka na dvorišču. Pri zajemanju je opazila pene na vrhu vodne gladine in v hudi slutnji je poklicala sosede. Sosede so preiskali vodnjak in potegnili iz nje truplo pokojnega Antona. Karo je očitno v vročici stekel na dvorišče in skočil v vodnjak.

* **Vlom pri belem dnevu.** Na binkoštno nedeljo je bil izvršen v Kicarju vlom pri posestniku Jakobu Bračku. Vlomilec je odnesel meso, slanino, klobase in druge meči. Orožniki so našli v šrambi kos cigarete, ki je bila ovita s časopisnim papirjem, in ta najdba je pripomogla, da so vlomilca tudi hitro izsledili. Pod težo dokaza je 43letni vinčar Franc Pihler vlom priznal.

* **K zaloigrji v Trbovljah.** V spominu je še zaloigra, ki se je odigrala 9. septembra lani v Trbovljah, ko je orožniški kaplar Gajšek Ludvik v duševni zmedenosti ustreljal svojega tovariša orožnika Vinka Stojanoviča in raniko Pecnikovo. Gajšek je bil takoj oddan v bolnišnico v Celju in potem v vojaško bolnišnico v Zagrebu. Pozneje je prišel v bolnišnico za duševno bolne v Vrabču. Zda pa je razpravjal mali senat okrožnega sodišča v Celju o tem ali se pusti Gajšek na svobodi ali se odda v zavod za zdravljenje. Po izjavah izvedencev bolnišnice za duševne bolezni v Vrabču Gajšek za svoje delanje ni odgovoren. Ker so pa izvedenci duševni zdravniki izrekli mnenje, da se mu stanje še ponovi, je senat sklenil oddati Gajška v zavod na zdravljenje.

* **Skrivnosten zastrupljevalec psov.** Posestniku Josipu Heriču v Bistrici pri Rušah sta poginila zaradi zastrupljenja dva lovška psa. Iz istega vzroka je poginil tudi volčji pes posestnika Pepa Lovrenca v Bistrici pri Rušah. Ob volčjaka je prišel dalje posestnik Jožef Šerc iz Istrice pri Rušah. Posestniku Fricu Repoljusu so zaradi zastrupljenja ginile kokoši in razen tega pes stražar in pa lovski pes. Razen tega je bilo zastrupljenih več mačk. Orožniki vršijo poizvedbe.

* **Vlom v podružnico Zadržne gospodarske banke** v Mariboru je še vedno nepoasnjeno. Doslej je policija aretirala štiri osumljene. Preiskava pa je dognala, da ni dokazana njihova udeležba pri vlomu in so vse štiri aretirance izpustili.

* **Obsodba zaradi napada v bolnišnici.** V Ljubljani se je zagovarjal pred malim kazenskim senatom 25letni puškarski pomočnik Viljem Kramar, ki je v navalu ljubosumnosti streljal v ljubljanski bolnišnici na Stanka Pančurja, s katerega ženo Marijo je imel ljubavno razmerje. Streljal je nanj petkrat in so Pančurja zadeli trije strelji, da mu je zaradi tega ohromela ena noga, drugo pa komaj premika. Kramar je bil zaradi poskušene uboje obsojen na dve in pol leta robije in na izgubo častnih državljskih pravic. Poleg tega pa mora Stanku Pančurju plačati 10.000 dinarjev za poškodbe.

* **Krivoprisežnike je treba strože kaznovati.** Dve kmečki rodbini iz ljubljanske okolice sta se že 12 let preganjali po sodiščih. Spor se je pričel zaradi neke tepke. Stanko Zdešar, 35letni posestnik iz Kozarij pri Viču, je v civilni pravdi Marija Zdešarjeva — Erbežnik Stanko nastopil pri okrajnem sodišču kot priča. Priča je v korist svoje žene fako, da je pravdo dobila. Erbežnik je nato ovadil Zdešarja zaradi krive prisige. Pred malim senatom se je te dni vršila daljša razprava. Stanko Zdešar je bil obsojen na pet mesecev strogega zaporu, v plačilo povprečnine 800 Din, v plačilo odškodnine Erbežniku 100 Din in naposled v izgubo častnih državljskih pravic za tri leta. Predsednik senata je v sodbi poudarjal: »Krivo pričevanje se je začelo zadnji čas tako silno širiti pri nas, da so zato potrebne strože kazni. Obsojeni ste v izgubo častnih državljskih pravic za tri leta, da ne boste mogli ta čas nastopati pred sodiščem kot priča.« Zdešar je prijavil revizijo in priziv proti sodbi.

* **Brezsrčen oči.** 35letni delavec Mihael Lovenjak iz Bukovcev je bil pred mariborskim okrožnim sodiščem obsoljen na dva meseca strogega zaporu pogojno na 3 leta, ker je pretepal z jermenom svoji pastorki, 9letno Anico in njeno mlajšo sestrico Marijo ter ju pustil skoraj vso noč klečati na suhih vejah. Pri razpravi se je zagovarjal, da jih je kaznoval zato, ker sta deklici ukradli nekaj masti.

* **Mast je kradel in prodajal.** V Hrastovem skladišču v Prevaljah je imel shranjeno zalogo masti polnik Janko Kramžer. Zadnje čase pa mu je mast začela kopneti in ko je pred dnevi ugotovil, da mu je zmanjkalo za 3.900 Din masti, je prijavil zadevo prevaljskim orožnikom. Tatvine je bil osumljen 32letni delavec Avgust, ki so ga orožniki aretirali. Pri preiskavi sicer niso našli ničesar sumljivega, dognali pa so, da je Avgust zadnje čase

prodajal mast nekaterim strankam v Prevaljah. Izročen je bil v zapore.

* **Vlomilec s samokresom.** Posestnik Maks Onič iz Hrastja pri Limbušu se je vrnil s polja domov in v spalnici je zalotil neznanega vlomilca, ki je s precej obilnim plenom smuknil mimo njega na prosto. Onič lo je ubral za vlomilcem, ta pa je potegnil samokres in z njim ukrotil zasledovalca in izginil v gozd.

* **Strogo obsojena žeparica.** Pred malim senatom v Ljubljani je bila obsojena Ivanka Majdčeva, 40letna natakarica iz Domžal, zaradi treh žepnih tatvin na eno leto strogega zaporu in v izgubo državljskih pravic za tri leta.

* **Obtožena detomora — oproščena.** Pred okrožnim sodiščem v Mariboru se je zagovarjala 34letna posestnikova hči Marija Zigaretova z Dolgega vrha zaradi umora novorojenke. Dete je dan po porodu izkervavelo. Sodišče se ni moglo prepričati o obtoženkini krivdi in je zato Zigaretovo oprostil.

* **Ciganske tatinske spretnosti.** Po deželi se klatijo cigani, ki sleparijo na star, toda še vedno uspešen način. Ciganska zvižaja je namreč ta, da pride cigan h kakemu kmetu, trgovcu ali gostilničarju ter prosí, naj mu izmenja tisočak v stotake. Nato prosí, naj mu izpremenijo stotake v srebro, naposled pa si premisli in zahteva tisočak nazaj. Pri tem pa tako spretno manipulira, da se njegovih rok vedno prime kakšne petdesetak ali stotak. Osleparjene žrtve navadno šefe kasneje spoznajo, da so jih cigani opeharili. O več takih primerih poročajo iz Št. Pavla pri Preboldu.

* **Ponarejalci kovancev izsledeni.** V okolici Laškega in Celja so se pretekle dni pojavili ponarejeni deseterinarski kovanci. Laški orožniki pod vodstvom komandirja g. Pšenčnika so bili pridno na delu in so izsledili ponarejalca v osebi Kobeta Pankraca, bivšega delavca v kemični tvornici v Hrastniku, ki je pozneje samostojno izdeloval v Laškem črnilo in čistilo za čevlje. Njegovega pomagača so prišli, med tem ko niega samega še iščejo.

* **Vlomi v cerkve.** Nedavno sta bila izvršena v Škofji Loki dva vloma. Najprej se je vlomilec ponoči splazil k Burdychovim in pobral razna živila. Dva dni za tem je isti dolgoprstnik ponovno izkušal krasti pri Burdychovih, pa ni ničesar dobil. Zato pa se je takoj še isto noč spravil na delo pri kapucinih, kjer je izpraznil predal, v katerem so kapucini imeli shranjen denar od naročenih maš. Odnesele je 285 Din. Vlomilec je brskal tudi po cerkvi in s silo odprl nabiralnike, toda nikler ni ničesar dobil. Oblastva imajo tatovo prstne odtiske in sodijo, da gre za kakega že starega cerkvenega tatu, zlasti ker poročajo, da sta bila izvršena tudi vloma v cerkvi v Sori in Smedniku. Na sumu imajo nekega znanega vlomilca v cerkve, ki je svojočasno ušel iz zaporov novomeškega sodišča.

* **Pobeglec kaznjenee.** Rudolf Podpečan, ki je nevaren vlomilec, je obsedel v mariborski kaznilnici dveletno ječo. Nedavno pa je pobegnil s kaznilniškega posestva pri Sv. Miklavžu pri Mariboru in izginil v neznan smer.

* **Strahovalci Haloz na varnem.** V srednjih Halozah, posebno pa v okolišju občine Podlehnik, so bili v zadnjem času vlomi in tatvine na dnevnem redu. Orožnikom v Podlehniku pa se je naposled posrečilo izslediti dolgoprstnike, ki jih je devet, med njimi tudi ena ženska. Trijico vlomilcev in sicer brata Petra in Franca Brgleza in Franca Hliša iz Gore pri Sv. Trojici v Halozah so orožniki aretirali.

* **Iz zaporu sta pobegnila.** Na binkoštni ponedeljek sta pobegnili iz zaporov sreskega sodišča v Konjicah 21letni Jože Venust in 25letni Jože Habjan, delavca iz Ljubadne pri Celju, ki sta bila v preiskovalnem zaporu zaradi tatvin. Za beguncema je bila izdana tiralica, na podlagi katere ju je celjska policija izsledila v celjskem parku, ko sta pravkar pisala dve pismi.

* **Drzen roparski napad.** Nedavno noč so vdrlj štirje okrinkani moški v hišo posestnika Drevenška na Mestnem vrhu pri Ptujju in s samokresi in noži v rokah zahtevali od gospodarja in gospodinje denar. Gospodar se je groženj prestrašil in jim izročil ves denar, ki ga je imel, to je 300 Din. Roparji pa so nato pokradli še razno obleko in izginili v noč. Orožniki iščejo roparje.

* **Svoji ženi je odvedel kravo.** Posestnica Roza Puškova pri Sv. Marjeti pri Račah je prijavila orožnikom, da ji je bila ukradena iz hleva krava. Izkazalo se je, da je odvedel kravo posestničin mož, ki živi ločeno od svoje žene. Pravi, da jo je hotel s tem prisiliti, da mu da odškodnino za delo, ki ga je vršil na njenem posestvu.

* **Smola pri lovu na divje koze.** V lovskem revirju na Plešiču, ki je last g. Bogdana Počučnika, se je pojavil divji lovec v osebi 38-letnega Avgusta Kogelnika, ki je lovil divje koze. Pri tem ga je zalotil čuvaj Alojzij Mihov. Na begu pa je Kogelnik padel v neki šest metrov globoki jarek in se pri tem poškodoval. Orožnikom je Kogelnik vse priznal. Izročili so ga mariborskemu sodišču.

* **Ponarejalci kovancev.** V zadnjem času se pogosto pojavljajo v mariborskem poslovnem življenju ponarejeni kovanci. Poslovodja Benkove trgovine je prinesel na policijo precej dobro ponarejen 20-dinarski kovanec, s katerim je hotela neka kmetica plačati meso. Delavec Anton Kekec pa je prinesel na policijo ponarejen 50-dinarski kovanec, ki ga je dobil pri tedenskem izplačilu od svojega delodajalca. Policija je oba ponarejena kovanca zaplenila in vrši poizvedbe.

* **Mladiči so kradli kakor srake.** Orožnikom pri Sv. Barbari v Slov. goricah se je posrečilo razkrinkati tatinsko družbo, ki je vznemirjala vso okolico. Tatovi pa so sami mladi fantje, izmed katerih šteje najmlajši 15 let, najstarejši pa še ne 21 let. Vsi imajo lepo število tatvin na vesti. Kolovodja je bil Franc, ki so ga orožniki takoj aretirali. Kradli so pa kakor srake vse, kar jim je prišlo pod roke. Zlasti so jemali žito in moko. Največjo tatvino so izvršili v Klemenčičev mlin pri Sv. Martinu. Vlomili so vrata na mlinu, naložili nakradeno žito in moko na voz, ki so ga izmaknili pri sosedu in vse skupaj odpeljali k Dvoršakovim na Ciglenici. Vlomili so še pri posestniku Horvatu, pri Alojziju Zelu dvakrat zapovrstjo, pri Dominiku Ramutu, pri kovaču Brjumu in pri Alojziju Toplaku. Najbrže pa imajo še druge vlome na vesti. Zlasti se je odlikoval s svojo vlomilsko drznostjo jedva 15letni Jožef Z.

* **Tombole je izkušal opehariti.** V nedeljo se je vršila v Mariboru tombola Jadranske straže. Bila je zelo obiskana. Vabili so prelepi dobitki, med katerimi je bil glavni dragocen šivalni stroj. Ta stroj je postal usoden mlademu Lovru Komovcu, ki je prišel na obisk k sorodnikom iz Planine. Povabili so ga na tombolo, kjer si je Lovro nakupil lepo številno tablic. Ko je prišla na vrsto glavna tombola, je bil Lovro prvi, ki je veselo vzkliknil: »Tombola imam« in se začel priverjati v listkom med množico. Vse številke so bile izpolnjene, kakor so bile izžrebane in Lovro je že sprejemal lepo darilo, ko je zadonel glas »Stoj« in so se stegnile krepke pesti stražarjeve posteve in zgrabile dobitnika. Finančni stražnik, ki je bil na tomboli kot zastopnik pristojnega oblastva navzočen, je opazil spretno sleparstvo. Lovro je prišel na tombolo z lončkom lepila in čopičem. Med tem ko se je vršilo žrebanje, je Lovro pridno sproti strigel iz drugih listkov male kvadratne, izpolnjene z izžrebanimi številkami, in jih lepil na tombolski listek tako spretno, da je čisto nevidno zakril na listku odtisnjene številke. Na ta način je prvi skupaj spravil tombolo. Lovra so stražniki aretirali.

* **Prekletstvo šmarnice.** Pred malim kazenskim senatom v Mariboru je sedel 37letni sedlar Ferdinand Kukovec iz Hajndla, obtožen, da je zakril smrt kmečkega fanta Štefana Vintarja. Usodni dan so fantje pili šmarnico v viničariji obtoženega Kukovca.

Ko so se zvečer udeleženci vinskega izleta vračali v svoje domove, so bili vsi precej vrnjeni. Med potjo sta se začela prepirati Kukovec in pokojni Vintar in sta zaostala, ne da bi se stali zanj brigali. Kukovec in Vintar pa sta se zgrabila in je v prepiru Kukovec potegnil nož in z njim Vintarja zabolal v prsi in v trebuh. Vintar se je takoj zgrudil in v nekaj minutah izdihnil. Kukovec je bil obsojen na pet let robije.

* **Nož ženji v glavo.** V ljubljansko bolnišnico so pripeljali 22-letno Jerinovo Zoro, ki je pristojna na Homec pri Kamniku. S svojim možem se ni nič kaj dobro razumela. Zato se je ločila od njega. Tako je živela ločeno že kak mesec dni. Naenkrat se je pojavil mož pred njo in jo brez besede začel obdelovati z nožem. En vbod ji je dal v vrat, drugega pa v glavo, kjer je tudi pustil nož zasajen. Nesrečna mlada žena je zaradi teh ran izgubila mnogo krvi in je močno oslabela. Njeno stanje je zelo nevarno. Mož pa se bo za to surovo dejanje moral nekaj časa pokoriti.

* **Divjaški napad.** Pri sedmini v Vrtečah pri Sv. Krištofu nad Laškimi so v nedeljo neznan moški napadli 40-letnega dninarja Jakoba Ožeka in ga obdelali s kolj in noži. Ožeka so prepeljali v celjsko bolnišnico.

* **Vlom.** V eni izmed zadnjih noči so neznan tatovi obiskali čevljarstvo delavnico Antona Štefaniča v Podzemlju in mu skoro do kraja izpraznili vso zalogo. Orožniki iz Gradca poizvedujejo za vlomilci.

* **Obsojena ciganska tolpa.** Mali kazenski senat v Mariboru je obsodil štiri cigane iz Prekmurja, ker so lani v Murski Soboti vlomili v neki železniški vagon in odnesli razno tkanino. — Ista tolpa je vlomila nekaj dni zatem v železniško skladišče v Mačkovcih ter ukradla razne kmetijske stroje in drugo. Tudi so cigani izvršili več tatvin. Zlasti so kradli kokoši. Obsojeni so: 24letni Matija Horvat na dve leti robije, 18letni Adam C. na eno leto robije, 20letni Rudolf C. na štiri mesece in 53letni Januš Horvat na šest mesecev strogega zapor.

* **Vlom v zidanico.** V bližini slovensko-hrvatske meje v Lovrčan bregu v varaždinskem okraju so neznan rokovičarji vlomili v zidanico v vinogradu, ki je last Dragana Bubnja iz Beograda ter mu pokradli mnogo obleke, perila in en revolver.

PREKMURSKI GLASNIK

V plitvem potoku je utonil. V Beltincih so našli v potoku, v katerem je bilo le nekaj cm vode, mrtvega dimnikarskega mojstra Erjavca. Pokojnika je najbrž zadela kap in se je nato zadušil v vodi.

Mačeho je ubil. Matuševi v Adriancih so razmerno trdni kmetje in ne poznajo pomanjkanja. Po smrti gospodarja, ki je pred leti umrl, sta živela na posestvu pokojnikova druga žena Ana in sin iz drugega zakona s svojo družinico. Pokojnikova volja je bila, da preide posestvo v njih last, če se ne vrne iz tujine najstarejši sin Lajoš, otrok iz prvega zakona, ki že petnajst let ni več pisal domov. Lajoš Matuš pa si je medtem v Ameriki prihranil lepo imetje. Pa so ga slabi časi uničili in si je nakopal hudo bolezen, da so mu ohromele noge. Tako se je pred tremi leti vrnil domov. Polbrat ga je vzel pod streho, s čimer pa Lajoševa mačeha Ani ni bila zadovoljna. Polbrat in njegova žena sta morala večkrat dajati Lajošu skrivaj jesti. Sovražstvo se je stopnjevalo in je bilo ozadje žalostnega dogodka, ki se je zgodil nedavno zjutraj. Ko so vsi domači šli zjutraj na bližnje polje, je ostal Lajoš z mačeho sam v sobi. Začela sta se prepirati. Med preprirom je stopila mačeha k njemu, ki je sedel za mizo, ga prišla za rokav in ga začela vleči iz sobe, češ da ga bo zaprla v drvarnico. Kako se je potem zgodilo, ni jasno. Sam Lajoš je izjavil, da jo je sunil, zaradi česar je ženska padla na hišni prag, udarila z glavo na cementna tla in se ubila. Sodna komisija pa je dognala, da se je dogodek izvršil drugače, kakor je izpovedal ubijalec. Raztelesenje je pokazalo, da je pokojna Ana imela na glavi kar pet ve-

likih ran. Zadnja polovica leve temenice je bila čisto zdrobljena. Očitno je, da so od samega padca tako hude poškodbe nemogoče. Preiskava se nadaljuje.

NAŠI NA TUJEM

Iz Erkenschwicka (Nemčija) nam pišejo: Dne 10. maja je priredilo Zensko narodno društvo v Erkenschwicu majhno zabavo, ki so jo obiskala tudi sosedna bratska društva, iz Recklinghausen-Süda, iz Suderwicha, iz Herne-Börniga in iz Hervers-Dorstena. Dalje so nas obiskali zvezna predsednica ženskih narodnih društev ga. Korenbova, zvezni predsednik g. Pavel Bolha in zastopnik našega konzulata v Düsseldorfu izseljenjski komisar g. Samec. Prvi je govoril g. Samec in nas izpodbujal k složnemu delu v tujini v ponos naše ljubljene domovine Jugoslavije. Enako je nam govoril naš zvezni predsednik g. Bolha. Nato je bila prečitana vdanostna brzojavka Nj. Vel. kraljici Mariji, ki je bila navdušeno sprejeta. Zatem je nastopil pevski odsek in nam zapel nekaj lepih narodnih pesmi, čemur je sledila prosta zabava. — Dne 14. maja pa je imelo žensko narodno društvo občni zbor, na kateremu so bile na novo izvoljene: za prvo predsednico Jožefa Lokarjeva, za podpredsednico Jožefa Tomažičeva, za prvo blaginico Elfrida Horvatičeva, za drugo Marija Drevova, za tajnico Roza Blažičeva, za priselničico pa Ivana Severjeva in Kovačeva. — Vsem bralcem in bralkam »Domovine« pošiljamo srčne pozdrave članice Zenskega narodnega društva v Erkenschwicu: Jožefa Lokar, Ana Kovačeva, Angela Končinova, Frančiška Blažič, Terezija Peterlin, Roza Blažič, Marija Dolar, Antonija Šuster, Jožefa Pogljajen, Alojzija Licen, Antonija Ružina, Pavla Žokali, Marija Pevec, Elfrida Horvatič, Marija Horvatič, Jožefa Horvatič, Pavla Horvatič, Marija Vezovišek, Neža Fekonja, Jožefa Tomažič, Greta Tomažič, Matilda Jezernik, Bernardina Jezernik, Ivana Sever, Frančiška Hiti, Frančiška Prelovšek in Marija Drev.

Iz Chevremonta (Holandska) smo prejeli: Podpisana se najpriserčneje zahvaljujem vsem, ki so mi bili v tolažbo in pomoč ob priliki izgube mojega nepozabnega moža. Zlasti se zahvaljujem predsedniku Društva sv. Barbare Francu Belincu, ki je poskrbel za lep pogreb in se v imenu društva in vseh tukaj živelih Slovencev pri odprtem grobu z ganljivimi besedami poslovil od pokojnega. Najlepša hvala tudi onim, ki so darovali vence in ki so se udeležili maše zadušnice. Naposled prisrčna zahvala patru g. Teotimu van Velsemu, ki je daroval sv. mašo in ob grobu izrekel tolažilne besede. Vsem še enkrat najlepša zahvala. Marija Apnarjeva, rojena Borštnarjeva.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlj denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vršijo vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne oazkaznice. 56

DOZOREL BO

A: Tale kanarček je pa močno zelen.
B: »Oh, nič ne de, na solncu bo kaj kmalu dozorel.«

PAPIGA

Užalena dama je priletela k trgovcu s papigami in kričala: »Pred enim tednom sem kupila pri vas tole papigo. Vj ste tedaj trdili, da govori papiga šest jezikov, kar je pa grda laž. Niti besedice ne spravi iz sebel. Vi ste slepar. Denar hočem nazaj...«

»Oprostite milostljiva gospa, papiga zna res vse te jezike, ampak pri vas najbrže ni prišla do besede...«

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Zdrobovi cmočki s sirom. Zdrob skuham na mleku, kuhanega postavim, da se shladi. Mešaj, da narase, pet dek sirovega masla in dve jajci. Primešaj hladni zdrob in dve žlici naribanega sira. Iz te zmesi oblikuj drobne cmočke in jih skuham v slanem kropu. Kuhane poberi v skledo, posuj z naribanim sirom in zabeli z vročim sirovim maslom. Daš zraven paradižnikovo omako ali pa solato.

Jajca na švicarski način. Kozo ali nasproti ognju varno skledo dobro pomaži s sirovim maslom. Zemljam oribaj skorjo in jih zreži na tanke kose. Gosto jih naloži v pomazano skledo. Na vsak kos zemlje položi tanek kos narezanega bohinskega sira. V lončku žvrkljal z malo soli osem jajc in po njih po zemljah

Skledo postavi na pekačo in vse skupaj v pečico, da se jajca strdijo. Daš kar v skledi s solato na mizo.

Praktični nasveti

Kadar režeš čebulo, a ne porabiš cele, čebulo na prerezu pomaži z mastjo, pa bo ostala lepo sveža in bela.

Krompir pristavi k ognju vedno z mrzlo vodo, posebno še, če ga kuhaš v oblicah. Zberi tudi ves krompir enake debelosti (drobnejši je bolj okusen), da se tako enako skuha.

Lesene posode, kakor raznih desk za rezanje mesa, krožnikov, pa tudi kuhališč ne pomivaj v prevroči vodi. Zbrisi jih tudi takoj, ko jih pomiješ, in potem jih še na zraku posuši, sicer se skrivijo. Če sta se ti pa deska ali krožnik že skrivila, tedaj zmoči v mrzli vodi dve debeli krpi, položi desko med mokre krpe, jo dobro obteži čez noč, drugi dan pa desko na zraku posuši (ne na solncu).

Solnčni mrk bodo opazovali znanstveniki vsega sveta

Dne 19. t. m. bodo po nekaterih krajih naše zemlje opazovali popoln solnčni mrk, ki bo viden od Črnega morja tja do Habarovska ob reki Amurju. Znanstveniki vsega sveta se že nekaj let pripravljajo, da bi ta solnčni mrk opazovali. V Rusijo je na potu že 36 znanstvenih družb z vseh strani sveta. Ker napovedujejo za takrat ugodno vreme in so tudi prometne zveze s kralji, po katerih se bo vlekla mesečeva senca, zelo dobre, se verjetno, da bodo tudi znanstveni uspehi zelo veliki.

Mesečeva senca se bo najprej dotaknila zemlje ob obali Sredozemskega morja, odkoder se bo čez Grčijo in Malo Azijo premikala proti Rusiji do Tuapse ob Črnem morju. Tukaj nastopi popoln solnčni mrk ob 7. zjutraj in bo trajal 99 sekund. Čim bolj pa se bo senca premikala proti vzhodu, tem bolj bodo ugodni pogoji opazovanja. Najbolj ugodno bo opazovanje v Kansku vzhodno od Jeniseja, kjer bodo celih 151 sekund lahko opazovali solnčni mrk. Tukaj bo solnčni mrk najbolj popoln.

Mesečeva senca se bo z naglico 50 kilometrov na minuto premaknila čez severni Kavkaz, Povolžje, Orenburg, Omsk, Tomsk, Krasnojarsk, Baikalsko jezero, tja proti Daljnemu

vzhodu, dokler ne bo za japonskim otočjem izginila v Tihem morju. Tam, kjer ne bo polnega mrka, bodo lahko gledali sonce le kakor ozek srp. Popoln solnčni mrk bodo prihiteli gledat znanstveniki iz vseučilšč in zvezdarn Zedinjenih držav, Anglije, Francije, Japonske, Italije, Češkoslovaške, Poljske in Rusije.

Ena izmed teh ameriških družb se bo nastanila v Ak Bulaku (360 kilometrov severno od Kaspiškega morja). Ta bo morala opazovati zlasti to, kako so sestavljeni plini, ki delajo venec okoli sonca in ki dajejo svetlobo, katere doslej še niso mogli ugotoviti, kakšna je. Med mrkom bodo slikali solnčev venec, da bodo preiskali izpremembe, ki bodo nastale zaradi mrka. Druga ameriška družba bo z barvnimi filmi posnela barve te svetlobe. Angleži znanstveniki so se nastanili v Omsku, kjer so postavili celo delavnico.

Izmed 25 ruskih družb se bo moskovska nastanila v Habarovsku, kjer se bo solnčni mrk začel ob 15. uri in bo trajal 132 sekund.

Ugotovitve znanstvenikov bodo gotovo zanimive, če namreč ne bodo onemogočene. Pri morebitnem oblačnem vremenu bo ves trud znanstvenikov zaman.

× **Velika nesreča v Bukarešti.** V ponedeljek ob priliki mimohoda rumunskih telovadnih društev pred državnimi poglavarji Male antante se je pripetila huda nesreča. Porušila se je velika tribuna, na kateri je bilo okrog 4.000 ljudi. Nesreča je zahtevala veliko število ranjenih in tudi več mrtvih. O nesreči se doznajajo naslednje podrobnosti: 8. junij se slavil v Rumuniji kot narodni praznik v spomin na obnovo monarhije. V ponedeljek se je slavila vrhu tega še šesta obletnica, odkar je kralj Karel iz rok narodnega predstavništva sprejel vladarsko dostojanstvo. Letos je ta slavnost imela še posebno svečano obeležje, ker sta bila v gosteh jugoslovenski knez namestnik Pavle in predsednik češkoslovaške republike dr. Beneš. Nesreča je pa hotela, da se je ta lepa slovesnost pretvorila v veliko žalost. Tik pred koncem mimohoda se je v bližini dvorca Kotročni zrušila tribuna, visoka sedem metrov in dolga nad 20 m, na kateri je bilo okoli 4.000 ljudi. Bil je strašen prizor. 50.000 ljudi, ki so sedeli na ostalih tribunah, je moralo z grozo gledati, kako izginja pod ruševinami množica ljudi. Kralj Karol, ki je gledal sprevid, je takoj planil s svoje tribune in šel na kraj nesreče, da osebno izda navodila za reševanje. Svečanosti, ki bi se morale vršiti popoldne, so bile v znak žalosti odpovedane. Ministrski predsednik Tatarescu je izjavil novinarjem, da bo uvedena o vzrokih te nesreče najstrožja preiskava. V Buka-

rešti so vse bolnice prenapolnjene z ranjenci. Zvečer je bilo izdano uradno poročilo, po katerem je 330 hudo ranjenih ostalo v bolniški oskrbi, 270 laže ranjenih pa je po prvi zdravniški pomoči bilo oddanih v domačo nego. Število mrtvih ni bilo objavljeno. Kot vid dec nesreče je naš knez namestnik Pavle naročil, da se na njegov račun razdeli med siromašne žrtve te nesreče 50.000 lejev, za bukareške siromake pa je knez namestnik Pavle razen tega poklonil 100.000 lejev.

× **Po stratosferi hoče iz Amerike v Evropo.** Dne 12. t. m. bo poizkušal neki ameriški letalec prvič po stratosferi poleteti iz Amerike v Evropo. S posebnim v to svrhu zgrajenim letalom se bo dvignil na newyorškem letališču 15.000 m visoko in bo v tej višini skušal doseči evropsko celino.

POPOTNIKOVA TORBA

Ob 25 letnici središkega Sokola

Središče, junija.

V Prlekiji so pred letom 1910. imeli samo tri sokolska društva: v Ptujju, Ljutomeru in Ormožu. Na pobudo br. dr. Chloupeka, staroste ljutomerskega Sokola se je po tem letu ustanovil Sokol v Središču.

Dne 28. avgusta l. 1911. je priredila celjska sokolska župa skupno z varaždinskimi

brati župni zlet v Središču, ki je bil svečana pocasitev jugoslovenskega bratstva. Ta zlet je dal povoda, da se je že 22. oktobra ustanovil v Središču Sokol, z nazivom Dravski Sokol. Prvi starosta je bil br. Srečko Dogša, ki je moral svojo narodno zavest plačati s smrtjo v graških zaporih med vojno. Z ustanovitvijo Sokola je bil začetek borbe proti ponemčevanju in borbe za narodno edinstvo, zakaj že leto dni po ustanovitvi je vzniknila misel ustanovitve sokolske župe Stanka Vraza, ki naj bi združevala varaždinske, središke, ormoške in ljutomerske Sokole. Žal se ta misel radi preostro umetno začrtanih mej ni uresničila. Vendar pa so ostali varaždinski bratje kljub temu zvesti slovenskemu bratstvu in so z ogromno udeležbo na prvem samostojnem javnem nastopu 25. avgusta l. 1912. to tudi dokazali.

Mnogo bojev je prestalo središko Sokolstvo pred vojno. Najznačilnejši je bil dogodek v Loperšicah pri Ormožu 13. junija l. 1913., ko sta se vršila slovenski ljudski taborn zlet nemškutarjskih gasilcev. »Nevarne« slovenske Sokole je stražila četa orožnikov, da ne bi kdo izmed njih napadel zasramovalcev slovenskega jezika. Br. dr. Gvidon Serbec je dejal takrat v svojem govoru: »Glejte izdajalce slovenskega naroda, nemškutarje gasilce! Oni so, ki pomagajo graditi Nemcem pot do Adrije. Zgradili jo bodo samo preko naših trupel.«

Mnogim starejšim središkim Sokolom je ostal v neizbrisnem spominu tudi zlet v Ormožu 7. septembra l. 1913., ko je oblastvo prepovedalo korakati Sokolom v strunjenih vrstah skozi »nemški« Ormož in tudi prepovedalo korakati varaždinskim Sokolom čez most na zletni prostor, hoteč na ta način preprečiti bratsko vzajemnost Hrvatov in Slovencev v borbi proti tisočletnemu sovražniku. Toda vrli Varaždinci se niso ustrašili te prepovedi; zasedli so čolne in se z njimi prepeljali na slovensko stran Drave.

Dne 29. junija l. 1914. je bil zadnji pohod srediških Sokolov pred svetovno vojno, in sicer v Ruše, kjer se je vršil župni zlet mariborske sokolske župe, odkoder so se naši bratje vrnili s hudimi slutnjami v srcih. Nastala je vojna. Mnogi bratje so v borbi za jugoslovensko misel izgubili svoje življenje kot dobrovoljci. Oni pa, ki so se vrnili, so takoj po povratku zbudili Sokola k novemu lepšemu življenju v svobodni Jugoslaviji. Pa ne za dolgo, kmalu so se morali odzvati Maistrovemu klicu in krepko branili našo severno mejo pod njegovim poveljstvom.

Z nezlomljivo vztrajnostjo so po povratku s koroških bojišč začeli misliti na gradnjo Sokolskega doma, katerega so leta 1922. slovesno otvorili. Od tedaj naprej ni bilo več ovir za smotno in vztrajno sokolsko delo. Središki Sokol je ustanovil več odsekov (pevski, dramski, tamburaški, godbeni) in upošteval v sosednem Medmurju več sokolskih čet (Mihaljevec, Črečani, Mačinec in drugod), ki so po zopetni ustanovitvi varaždinske Sokolske župe pripadle njenemu območju, vendar pa jim je še danes dejansko matično društvo, ki jim ob vsaki priliki nudi bratsko pomoč.

Središki Sokol je v svojem neumornem četrstoletnem delovanju izvršil ogromno delo v kraju samem kakor v njegovi okolici. 19 javnih nastopov, 14 akademij, 125 gledaliških predstav, 20 koncertov in neštevilo predavanj sokolskega, zgodovinskega, gospodarskega in prosvetnega značaja dovolj jasno govore o njegovem delu.

Pred dvema letoma so navdušeni starejši člani spet krepko prijeli za delo v telovadnici. Ustanovili so staro vrsto in pokrepili z vzorno disciplino delo mlajših članov. S tem so povzdignili delo v telovadnici na tako višino, kakršne še ni bilo v preteklih 25 letih.

Kljub hudim časom je središko sokolsko članstvo nabralo primeren znesek za pravor, ki ga bo razvil ob proslavi 25letnice 14. t. m., ko bo okrožni zlet ptuškega sokolskega okrožja. Z željo, da središki Sokol vztraja na svoj poti, mu kličemo ob 25letnici bratski Zdravo!

ALEKSANDER LICAN:

SPOMINI IZ SIBIRIJE

(Iz dnevnika slovenskega vojaka in ujetnika v svetovni vojni)

To je bil konec Przemysla. Drugi dan se je pričelo uničevanje orožja in municije; kmalu so bile vse utrdbe uničene. Bilo je nekaj groznega, zemlja se je tresla kakor na sodni dan.

In res drugi dan je napravila vsa garnizija izpad iz trdnjave. Bili so pa to bolj živi mrljci ko vojaki. Boj ni trajal dolgo: kakih 19.000 vojakov so Rusi ujeli in pobili, ostanek vojske pa je prbežal nazaj v trdnjavo.

Prvi dan pomladi leta 1915, so bili Rusi že v Przemyslu. Z namo so lepo ravnali; dobili smo takoj dovolj prepečenca in cigaret. Ostali smo še dva dni v mestu in potem odkorakali do Radivnega. Prenočili smo v neki tvornici na slami. Natrpali so nas pa toliko, da smo spali ko ovce. Neki vojak je bil prisiljen napraviti kar na mestu svojo potrebo. V papir zavito »frtaljo« je vrgel naprej, a nesreča je hotela, da je vse skupaj priletelo v obraz nekemu ogrskemu vojaku, ki je začel preklinjati kakor levi Kristrov razbojnik na križu.

Drugi dan so nas posadili na vlak. Po trindvajsetdnevni vožnji smo prišli v Taškent v srednji Aziji. Odtod smo odrinili peš v taborišče »Trocki«, oddaljeno okoli 23 verst od Taškenta. Utaborili so nas v kozških barakah. Dela smo imeli dovolj; popravljali smo strehe, čistili barake in naposled začeli misliti tudi na osebno snago. Saj je bilo pa tudi potrebno, zakaj po tako dolgi vožnji smo bili vsi uničeni, umazani, ušivi in razdrapani. Denarja smo imeli dovolj. Sa v Przemyslu ni bilo mogoče zanj ničesar kupiti. Prav kmalu so nas izvohali židje iz Taškenta in nam z velikim dobičkom premenjavali denar.

Ker sem kolikor toliko govoril ruski, sem prosil praporščaka, naj mi dovoli, da grem v Taškent kupiti potrebni reči za ujetnike. V žepu sem imel žepno uro budilko. Nastavil sem kazalec tako, da je ura začela zvoniti prav tedaj, ko sem govoril s praporščakom.

Odkočil je in me divje pogledal:

»Kakega vruga imaš v žepu?«

Ko sem mu uro daroval, sva postala najboljša prijatelja. Dobil sem dovoljenje za dvakratno tedensko vožnjo v Taškent, seveda vedno v spremstvu konvoja (spremljevalca volaka). Ta si je v Trockem selu izposodil na moj račun konja in voz pri učitelju Ivanu Ivanoviču. Za voz in konja sem moral plačati pet rubljev.

Učitelj je imel lep ulnjak. Radovedno sem ogledoval ruske panje iz slame. Ponudil nama je seveda »čaj in hleb«. Kako sem se pa začudil, ko mi je začel govoriti o dobrih lastnostih — naše čebele.

Matice sem dobil od Antona Znidaršiča iz..... Imenoval je moj rojstni kraj.

Naša matica v srednji Aziji! Ko sem mu pa povedal, da je Znidaršič moj svak, me poljubi in reče:

Ti si torej naš človek, vzemi telego (voz) in konja zastoj!»

Poslužil sem se njegove darežljivosti, njegov med pa sem imel vedno na razpolago.

S konjem sva se odpeljala v Taškent. Nakupil sem vse potrebno za vojaštvo in jim menjaval krone v rublje. Tako sem dvakrat z zposojenim konjem »vandra« tja in nazaj. Mesto sem poznal prav dobro. Vedel sem, kje s naceneje kupi, in si tako prihranil marsikak rubelj za hučje čase.

Kake tri mesece je šla kupčija prav dobro, a kmalu je pričela vidno pešati. Pričakovati sem polom. Ujetniki so porabili skoro ves denar. Začela se je konkurenca. Zviti židje so nemreč opazili, da se da v »slaterju« še vedno kaj zaslužiti.

V taboru se je začel črtili trebušni legar in zahteval je ogromno žrtve. Sklenil sem torej, da ga zapustim za vsako ceno. Tako sem šel nekega dne zadnjič v Taškent z na-

monom, da si poiščem primerno službo. Dobil sem celo pri poljskem judu Süssminnu.

Cez dva dni je prišel pome, podpisal potrebne dokumente in me odpeljal s seboj v mesto. Imel je tvornico sodavc in pokalice. Bilo mi je suho kljuse in voz; žena je prešela steklenice in napravila račun; pogнал sem. Vozaril sim po vsem Taškentu iz ulice v ulico, oddal steklenice v velikih hotelih in v majih čajnicah na periferiji mesta. Kupčija je šla precej dobro, a ljud ni bil nikoli zadovoljen. Plačal me je slabo — hranil je pa svojega psa bolje kakor mene in ubogo kljuse.

V Taškentu je vladala grozna vročina. Ako bi zakopal sirovo jajce okoli poldne v pesek, bi ga čez nekaj minut lahko pojedel trdo kuhano. Okoli poldne sem zapeljal kljuse v senco stoletnih drevov, sam sem pa sladko zaspal. Kmalu je prišel gorodovoj (policaj in naju tako nagnal, da sva letela ko Eliša. A glej nesreče. Zadelo sva ob tramvaj. Kljuse je prišlo pod tramvajska kolesa, a tudi jaz sem bil precej pobit. Steklenice in voz, vse je bilo razbito. Kakor ob vsaki taki priliki se je tudi tu zbrala pisana množica Rusov, Tatarov in Kirgizov. Vpilo je vse vprek, mene ubogega siromaka pa je policaj prav pošteno obdeloval z nagačjo. Ko se mu je zdelo dovolj, me je dvignil in vsega krvavega vlekel s seboj. Vsa drhal je smeje se drvela za nama. Gotovo je bil moj gospodar tako obveščen o nesreči, ker je pridrvel ko nor na urad in s policajem sta začela spet udrihati po meni. Padel sem na tla in ves izmučen in pobit prosil usmiljenja.

Približal se je višji oficir in policaj mu je takoj javil: »Vaše visoko blagorodje, tako in tako se je zgodilo. Ujetnik je Avstrijec.«

»No, pa čemu ga tako biješ, saj je vendar človek? Vedi ga na komando.«

Prišedšji na komando so mi pobrali ves prihranjeni denar in me potisnili v podzemsko klet, kjer je bilo že kakih 50 ujetnikov. Smrad je bil neznosen, klet majhna, tako da smo bili natrpani kakor sardine v škatlici. Kot zadnji prišlec sem moral po ruskem običaju skrbeti za snago, nositi polne »kibke« iz zapora, jih snaziti in postavljati spet na prejšnja mesta. Vsako jutro je prišel sodni pristav in vedel ujetnike za pol ure na zrak, a jaz sem moral ta čas ves prostor očistiti in preganjati iz kleti podgane, da nam niso delale preveč šumnega koncerta ponoči.

Cez osem dni sem bil zaslišan. Upokojeni polkovnik, poveljnik ujetnikov v Taškentu, je imel usmiljenje z menoj. Vzel me je v službo. Bil je sam in nad preobilico dela se ni mogel pritoževati, a skop je bil ta moj gospodar do skrajnosti. Niti kopejke mi ni nikoli podaril. Teden dni sem tuhtal, kako bi prišel do denarja, a nič pametnega mi ni prišlo na um. Naposled sem vendar požuril srčjo.

Ko je polkovnik spal, sem z vso opreznostjo in hitrostjo potisnil košček lesa v njegovo zlato uro, ki je seveda nehala tiktakati. Ko je zjutra vstal, se ni mogel prečuditi, da je ura stala. Poklical me je in rekel: »Glej Aleksander Aleksandrovič, to uro sem kupil v Moskvi; do večera je izvrstno tekla in ne vem, ka se ji je zgodilo. Nees to tako ura in naj jo čimprej popravi!«

Vzel sem si po njegovem odobrenju odstopiti košček lesa in ura je tekla ko prej. Če dva dni sem jo imel pri sebi in so tudi zvonile leno očistil, da sem bil nad molsterskim delom sem s seboj zadovoljen.

Ko sem se polkovnik opoldne vrnil, sem mu takoj javil.

»Vaše visoko blagorodje, ura je popravljena, našel sem samo pet rubljev.«

Mračno me je pogledal, vzel uro, jo vtaknil v žep in mi dal pet rubljev. Nato pa me je z lezo zagrabil za roko in delal:

Takoj pojleš z menoj k urarju, jaz mu že pokazem, kako se prazne računati tak znesek za majhno popravilo ure.«

Tako sem se tega prestrašil, da bi se bil najraši v zemljo vrtl, a pomagati si nisem mogel. Prišla sva do sredine mesta. V Tolstojevji ulici sem zapazil veliko trgovino z urami.

»Glej, Vaše visoko blagorodje.«

Stopil je noter in jaz ponižno za njim. Poklical je urarja, ki se je začel na vse strani klanjati, želeč postreči visokemu gostu, a polkovnik je začel na njega vpiti ko nor, ga zmerjati, kako se predrzne za tako malo popravilo računati celih pet rubljev in mu groziti, da ga naznani oblastvom, da mu bodo zaprli trgovino. Ubogi človek ni prišel niti do besede. S tisočermi opravičbami je vzel iz predala pet rubljev in jih dal gospodu polkovniku, ki jih je vtaknil v žep in še vedno mrmrajoč izginil iz trgovine. Slišal sem le še urarja, ki je vpil za nama:

»Harašo, harašo (dobro)!«

Neki dan je šel polkovnik na taškentsko postajo pregledovat novodošle ujetnike in sem bil prepričan, da se do popoldneva ne vrne. Izposodil sem si njegovo civilno obleko, si svojo opral in šel na sprehod po mestu. Niti na misel mi ni prišlo, da bi lahko srečal polkovnika.

A glej spako, zagledal sem ga na drugi strani ceste in, kar je bilo najhujše: opazil tudi on mene in me poklical:

»Aleksander Aleksandrovič!«

Še zmenil se nisem zanj, le korake sem pospešil, na oglu pa zavil v drugo ulico, začel teči, kar so me nesle noge, in prispelem domov mnogo pred njim. Hitro sem slekel njegovo obleko in jo del na prejšnje mesto, nisem pa se utegnil obleči v svojo.

Polkovnik me je zalotil v samih spodnjih hlačah s stoterimi krpami različnih barv in me začel začudeno gledati:

»No, kakšen pa si?« je pripomnil po kratkem molku.

»Delo, delo muči človeka od jutra do večera.« sem mu odgovoril. »Le poglejte stanoVANJE, vse se sveti, vse je v najlepšem redu; pa saj tudi delam ko živina. To se mora vendar nekje poznati in še nisem gotov.«

»Da«, mi odgovori. »Kje je pa moja civilna obleka?«

»Vaša obleka?« se začudim. »V omari, na svojem mestu.«

Ko se je prepričal in videl, da je res nedotaknjena, me je poklical in rekel:

»Čuj me, Aleksander Aleksandrovič, zdaj res ne vem, ali sem jaz bedak ali ti. Pravkar sem srečal na ulici tebi podobnega osla v moji civilni obleki.«

Tako se je srečno končala ta dogodivščina.

Ob neki priliki sem ga prosil za dovoljenje do polnoči, češ, da bi rad šel v kino, kar pa je bil samo izgovor.

»Veš kaj«, mi je rekel, »resnico govori, ti hočeš k dekletu.«

Pritrdil sem mu.

»Na bo, imaš dovoljenje do zjutraj, kaj boš vasaol samo do polnoči.«

(Nadaljevanje sledi)

DVA PA ŽE.

»Vi ste pa res neznansko počasni pri delu.« nahljil gospodar brezposelnega postopača, ki ga je sprejel v službo. »Vidim, da bom moral nareti drugega.«

»Leno, gospod, dva bova pa že shačala«, reče potepin.

PREVIDNOST

»Zmerom morate vse dobro premisliti, preden kaj rečete. Če hočete povedati kaj važnega štetje najprej do petdeset, potem pa noveite. Če hočete povedati še kaj važnejšega štetje do sto, je učil učiteli svoje učence.«

Učenci so si vzeli to k srcu. Čez nekaj dni je sta učitelj med poukom pri peči. Naenkrat je ves presenečen opazil, da vsi učenci premikajo ustnice. Slednja je zaslišal iz vseh pet: »... devetindvetdeset, sto. Gospod učitelj, hlače vam gorijo.«

RADIO LJUBLJANA

od 14. do 21. junija.

Nevelj, 14. junija: 8.00: Je. o. c. n. k. o. v. š. r. a. m. e. l. kvartet. — 8.45: Napoved časa, poročila, objava sporeda. — 9.00: Verski govor (travnatec) Joze Jagodice. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 10.00: Priloge: Mala Gioramye (opereta na ploščah). — 11.15: Prenos promenade koncerta gozbe »Sloge«. — 12.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 12.15: Prenos promenade koncerta gozbe »Sloge«. — 13.00: Nar. želite, to gobite (plošče po željah). — 17.00: O kmetijsrvi (inz. Rado Lah). — 17.20: Vesel spored (radijski orkester). — 18.20: Otroška ura: Mikca in Mikec. — 19.00: Napoved časa, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Pesnik Vladimir Nazor — ob priliki 60.letnice (Milan Marjanovič iz Beograda). — 20.00: P. H. Rudolf igra na harmoniko. — 20.45: Operni spevi in fantazije (pela bo Štafanija Fratnikova s spremljevanjem radijskega orkestra). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Radijski jazz.

Ponedeljek, 15. junija: 12.00: Venčki veterani (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Radijski orkester. — 14: Vremensko poročilo, borzni tečaj. — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Mesečni kulturni pregled (Beograd). — 19.50: Koračnice (plošče). — 20.10: Kulturna kronika: Slavn. možje škofjeloškega okraja (dr. Tine Debeljak). — 20.30: Prenos opere iz Beograda (v I. odmoru glasbeno predavanje — Vilko Ukmar; v II. odmoru čas, vreme, poročila, objava sporeda.)

Torek, 16. junija: 12.00: Simfonične pesnitve (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Odlomki iz zvočnih filmov (plošče). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj. — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Vitezi Karadžordjeve zvezde z meči (dr. Nemanja Vukičević iz Beograda). — 19.50: Zbor balafajk (plošče). 20.10: Delavsko predavanje: Zaščita delavskih mezd (Filip Urašnik). — 20.30: Letni časi v pesmi, glasbi in besedi (sodelovali bodo profesor Marjan Lipovšek na klavirju, Akademski pevski kvintet s pesnimi in člani gledališča z recitacijami). — 22.00: Napoved časa in vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Magistrov šramel kvartet.

Sreda, 17. junija: 12: Zvoki z Balkana (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj. — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Naš najboljši pripovednik in romanopisec Bora Stanković ob 60.letnici (Siniša Kordić iz Beograda). — 19.50: Mravljinček Potepinček (zvočna slika iz mravljišča). — 20.30: Produkcija gojenov državnega konservatorija v priložnosti 10.letnice poddržavljenja konservatorija. — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Glasbene slike (radijski orkester).

Četrtek, 18. junija: 12.00: Instrumentalne solistične točke (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Baletna glasba (radijski orkester). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj. — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Zavez Sokoča kraljevine Jugoslavije. — 19.50: Reproduciran koncert na orglah. — 20.10: Naša srednja šola (profesor Miroslav Adlešič). — 20.30: Francoski operni spevi in fantazije (pela bo Vida Rudolfova s spremljeva-

njem radijskega orkestra). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Za zabavo in oddih (plošče).

Petek, 19. junija: 11.00: Soliska ura: Kosovo in srep guslar (Vekoslav Mlekuž). — 12: Iz naših domov in planin (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Daj mi vzhod v raznih skladbah (plošče). — 14.00: Vremenska napoved, borzni tečaj. — 19.00: Napoved časa in vremena, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Pomen in bistvo narodnega gledališča (Ciril Debevec iz Ljubljane). — 19.50: Pesmi v orkestralni obliki (plošče). — 20.10: Ženska ura: Obisk v dunajski umobolnici Steinhoff (Hočevar-Megličeva). — 20.30: Koroške pesmi bo pel zbor »Sava«, vmes harmonika solo (Ciril Rakuša) in radijski orkester. — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Kratke skladbe za godalni kvartet (plošče). — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 20. junija: 12.00: Plošča za ploščo. — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Plošča za ploščo. — 14.00: Vremenska napoved. — 18.00: Na delopust (radijski orkester). — 18.40: Anton Martin Slomšek (dr. Franc Kovačič). — 19.00: Napoved časa in vremena, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Ministrstvo, za vojsko in mornarico. — 19.50: Pogovori s poslušalci. — 20.10: Zunanji politični pregled (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Prenos iz Škofje Loke (pester večer). — 22: Napoved časa in vremena, poročila, objava sporeda. — 22.15: Radijski jazz.

Za smeh in kratek čas

TREŠČILO JE

A: »Prijatelj, kakšen si pa danes?«
B: »Ni čudno, ko je pa bila taka nevihta!«
A: »Kakšna nevihta? Saj je bilo vso noč mirno.«
B: »Seveda je bilo, ampak ne v moji hiši. K ženi sem prišel sinoči bolj pozno!«
A: »Razumem. Treščilo je in te zadelo po glavi...«

ZAKON

Urša: »Z možem sva se dogovorila, da vselej, kadar se prepirava, pošljeva otroke na izprehod.«
Neža: »A zato so vaši otroci tako krepki in rdečelični. Pozna se, da so pogosto na zraku.«

VSE SE MU SMEJEJO

A: »Veste, meni je treba reči samo eno besedo, pa se mi vse ženske nasmejejo.«
B: »Kaj ste milijonar?«
A: »Ne milijonar, ampak fotograf.«

NELOČLJIVA

A: »Servacij in Profazij sta se pa snoči v gostilni spoprijela.«
B: »Jaz sem pa vedno mislil, da sta neločljiva prijatelja.«
A: »Saj tudi sta! Šest mož nas je imelo dovolj opraviti, da smo ju ločili.«

V SOLI

»No kaj nas uči zgodba o modrih in nespametnih devicah?« vpraša katehet v višji dekliški šoli.

»Da moramo vsako uro čakati na ženina!« odgovori ena izmed učenk.

RESNIČNA UMETNIKA

A: »Če se bom kdaj oženil, bom vzel samo resnično umetnico.«
B: »Glasbenico ali slikarico.«
A: »Ne, kuharico.«

NESPORAZUM

Gost: »Prinesite mi, prosim, kavo, ostalo naročim, ko pride dama, ki jo pričakujem.«
Natakar: »Svetlo ali temno?«
Gost: »Kaj vas to briga!«

ZAROČNI PRSTAN

Fant prme dekle za roko in gleda dolgo na zaročni prstan, ki ji ga je bil neki dan nataknil na prst. »Kaj so rekli k temu tvoje prijateljice. Ali ti ga zavidajo?« jo vpraša zaljubljen.

»Več kakor zavidajo. Nekatero so ga tudi spoznale...« odgovori dekletu.

TEPEC

Gospodična Zoro je obiskal njen zaročenec, ki ga bo predstavila danes svojemu očetu.

»Očeta«, je rekla gospodična Zora svojemu izvoljenemu, »bo zelo veselilo, da te bo spoznal.«

Mali Jurček, ki stoji zraven, to potrjuje z besedami: »To je pa res. Kolikokrat je očka že rekel, da bi srčno rad vedel, kakšen bo tisti tepec, ki bo Zoro vzel.«

GRENAK SPOMIN

A: »Zakaj si tako žalosten, ko je vendar tu ob moji tako lepo?«

B: »Na tem kraju je utonila moja žena.«

A: »Po njeni smrti si se vendar poročil z mlajšo in lepšo.«

B: »Res je, toda moja druga žena se boji vode...«

Listnica uredništva

Vransko, Izžrebane številke bi objavili, pa jih nisimo prejeli. Morda jih še dobimo.

Meerbeck, Besedilo smo objavili, a slike ne, ker so kličejji zelo dragi. Moramo odkrito povedati, da ne moremo objaviti vseh slik, ker jih prejemo preveč.

Pobrežje pri Mariboru, Vprašajte v kaki trgovini, morda drogeriji, kakšno je najboljšo sredstvo proti črvom v lesu.

MALI OGLASI

HRANILNE KNJIZICE

vnovčije najbolje

potom moje pisarne, Solidno poslovanje!

Priložite znamko!

RUDOLF ZORE

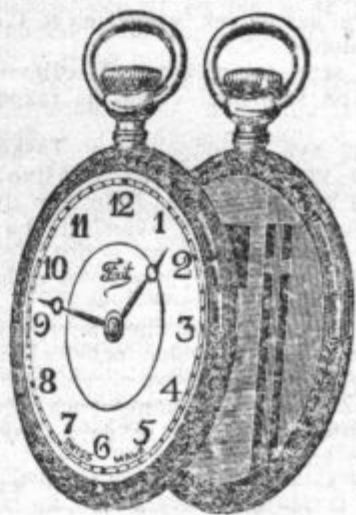
Ljubljana, Gledališka 12. Telefon 38-10.

PRODAM MLIN

z zemljiščem 15 minut od postaje ob bano- vinski cesti. Naslov pove: Jožef Dergan, Zidanj most.

Lahka LETNA OBLAČILA buret, ka- ša, lister i.t.d. v odlični izdelavi, si nabavite najceneje pri
PRESKARJU, SV. PETRA C. 14.

NOVOST ! Samo Din 49.50

SL. 22.30. Anker-ura
Prvi Avtor. stroj.
Dobra kvaliteta, lep
kromirani okvir
3 letna garancija
Din 49.50

Sl. 22.30. Ura s
ovrtjenim, casual
in številkam.

(Rad um)
Din 49.50

Ishtevajte ura s
ga vam polje sa-
daj in priložne
uravo.

H. SUITNER
LJUBLJANA 6

Lastna protoko-
lirana tovarna
ur v Švici